

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему: **«ДВОСТОРОННІ ВІДНОСИНИ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА
АВСТРІЄЮ: ЕКОНОМІКО-ДИПЛОМАТИЧНИЙ АСПЕКТ»**

Виконав:
студент 4 курсу групи
УО-41 спеціальності 292–
«Міжнародні економічні
відносини» освітньої програми
«Міжнародні економічні
відносини»
першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти

Шарий Б.С.

Керівник: д.н. з держ.упр.,
проф. Рєзніков В.В.

Рецензент:

Харків – 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальність 292 – «Міжнародні економічні відносини»

Освітня програма – «Міжнародні економічні відносини»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри міжнародних
економічних відносин
імені Артура Голікова
Іван МАРЧЕНКО

«_____» _____ 2023 року

**З А В Д А Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ**

Шарий Богдан Сергійович

1. Тема роботи «Двосторонні відносини між Україною та Австрією:
економіко-дипломатичний аспект»

керівник роботи Резніков Валерій Володимирович,

затверджені наказом по університету від 24.01.2024 року № 4002-5/162

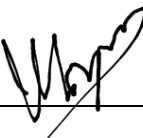
2. Строк подання студентом роботи 24.05.2024

3. Перелік питань, які потрібно розробити:

розглянути поняття та сутність міжнародних економічних та дипломатичних відносин; визначити роль економічної дипломатії у розвитку міжнародних економічних відносинах; проаналізувати методи дослідження економічної дипломатії; визначити основні економіко-дипломатичні інституції України та Республіки Австрії, їх ознаки та функціонування; проаналізувати сучасний стан економіко-дипломатичних відносин України та Австрії; визначити перспективи розвитку економіко-дипломатичних відносин України та Австрії.

4. План роботи

№ з/п	Назви етапів роботи
1.	Розділ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДВОСТОРОННІХ ВІДНОСИН МІЖ КРАЇНАМИ
2.	Розділ 2. ЕКОНОМІКО-ДИПЛОМАТИЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА АВСТРІЇ

5. Дата видачі завдання 01.12.2023Студент Шарий Б.С.Керівник роботи Резніков В.В

ЗМІСТ

Вступ.....	5
Розділ 1. Теоретико-методичні аспекти дослідження двосторонніх відносин між країнами.....	8
1.1. Теоретичні засади двосторонніх міжнародних економічних відносин	8
1.2. Роль економічної дипломатії у розвитку міжнародних економічних відносин	13
1.3. Методика дослідження економічної дипломатії.....	18
Висновки до першого розділу	22
Розділ 2. Економіко-дипломатичне співробітництво України та Австрії	24
2.1. Особливості функціонування економічних та дипломатичних інституцій України та Австрії	24
2.2. Сучасний стан економіко-дипломатичних відносин України та Австрії.....	34
2.3. Перспективи розвитку економіко-дипломатичного співробітництва України та Австрії.....	41
Висновки до другого розділу	47
Висновки	49
Список використаних джерел.....	53
Додатки	59

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Глобалізація та міжнародні відносини відіграють ключову роль у формуванні внутрішньої та зовнішньої політики держав, вивчення двосторонніх відносин між країнами стає не просто актуальним, а вкрай необхідним. Особливо це стосується України, стратегічне геополітичне положення якої зумовлює потребу в розвитку ефективної економічної дипломатії. Серед низки європейських партнерів значне місце відводиться Австрії, з якою Україна поділяє заглиблені економічні та дипломатичні відносини.

Економічні зв'язки між Україною та Австрією діють у широкому спектрі галузей, від торгівлі та інвестицій до сільського господарства та енергетики, що робить їх аналіз необхідним для розуміння загального стану та перспектив двосторонніх відносин. Аналізуючи економіко-дипломатичний аспект відносин України і Австрії, особливого значення набуває детальне вивчення дипломатичних ініціатив, політичного діалогу та економічної взаємодії, які й відображають суть і глибину взаємовідносин цих держав.

Ступінь вивчення проблеми. Дослідження економічних і дипломатичних відносин між Україною та Австрією відображено в численних наукових працях. Вивченням цих взаємозв'язків займаються як вітчизняні, так і зарубіжні вчені. Серед них слід вказати наступних вітчизняних та зарубіжних дослідників: Іванченко І.В., Коваленко О.М., Петренко М.С., Сидоренко А.В., Тимченко В.П., Браун Г., Мюллер К., Шульц Т., Вебер Р. До організацій, які займаються дослідженнями відносяться: Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕДП), Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР), Міжнародний валютний фонд (МВФ).

Об'єктом дослідження є двосторонні економіко-дипломатичні відносини між Україною та Австрією.

Предметом дослідження є процес реалізації економічної дипломатії у відносинах між Україною та Австрією.

Методи дослідження: Дослідження економіко-дипломатичних відносин між Україною та Австрією базується на застосуванні низки наукових методів, що забезпечують комплексний аналіз. Використано метод наукової абстракції для теоретичного обґрунтування сутності цих відносин. Методи економіко-математичного моделювання допомагають аналізувати економічні показники співробітництва, включаючи торгівлю та інвестиції. Індексний метод використовується для оцінки рівня економічного розвитку та конкурентоспроможності обох країн. Порівняльно-описовий метод дозволяє виявити структурні зрушення в економіці та порівняти економічні структури. Кореляційний аналіз виявляє взаємозв'язки між економічними показниками, тоді як метод лінійного регресійного аналізу (тренд-аналіз) прогнозує динаміку розвитку економічних відносин. Описовий метод та SWOT-аналіз використовуються для аналізу сильних і слабких сторін, можливостей та загроз. Графічні та табличні методи забезпечують наочне представлення статистичних даних та результатів дослідження.

Метою роботи є визначення стану економіко-дипломатичних відносин між Україною та Австрією, виявлення ключових тенденцій, проблем та перспектив розвитку співпраці, а також розробка рекомендацій щодо її поглиблення та оптимізації з урахуванням сучасних геополітичних та економічних викликів.

Для досягнення основної мети передбачається вирішити такі завдання:

- Проаналізувати теоретичні засади міжнародних економічних та дипломатичних відносин;
- Описати роль економічної дипломатії у розвитку міжнародних економічних відносин;
- Розглянути особливості функціонування економічних та дипломатичних інституцій України та Австрії;
- Проаналізувати сучасний стан економіко-дипломатичних відносин України та Австрії;

- Визначити перспективи розвитку економіко-дипломатичного співробітництва України та Австрії;

Актуальність вивчення зазначеної теми полягає в тому, що Австрія є важливим економічним партнером України в Європейському Союзі. Економіко-дипломатичні відносини між Україною та Австрією має не лише теоретичне, а й практичне значення, оскільки дозволяє визначити пріоритетні напрямки співпраці, розробити ефективні інструменти та механізми економічної дипломатії, а також сприяти зміцненню політичного діалогу та взаєморозуміння між двома країнами.

Структура та обсягу. Робота складається зі вступу, 2 розділів, висновків; містить 68 сторінок тексту, 5 рисунків, 5 таблиць та 6 додатків. Список джерел містить 33 найменувань літератури.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ

1.1 Теоретичні засади міжнародних економічних відносин та дипломатичних відносин

У сучасному світі міжнародні економічні та дипломатичні відносини є ключовими складовими глобального політико-економічного порядку. Їх розвиток та функціонування мають велике значення для взаємодії країн у сфері торгівлі товарів та послуг, інвестицій, фінансів та інших аспектів світової економіки. Дипломатичні відносини, в свою чергу, забезпечують стабільність у відносинах між країнами, сприяють врегулюванню конфліктів, налагодженню співпраці у політичних, економічних, культурних та інших сферах, а також підтримці міжнародного правопорядку. Вони є важливим механізмом для встановлення та підтримання діалогу, укладення міжнародних угод, просування національних інтересів та захисту прав громадян за кордоном [1; 47].

Міжнародні економічні відносини мають глибоке історичне коріння. З давніх часів люди брали активну участь у міжнародній торгівлі та обмінювалися товарами між різними цивілізаціями. Наприклад, Шовковий шлях був одним із найважливіших торговельних шляхів між Китаєм і Європою, що сприяв обміну товарами, технологіями та культурними досягненнями.

Колоніальний період (15-19 ст.) ознаменувався великим зростанням міжнародної торгівлі завдяки відкриттю та колонізації нових територій. Меркантилізм, економічна теорія того часу, наголошував на накопиченні золота та срібла та підтримці позитивного торгового балансу.

Індустріалізація в 19 столітті сприяла подальшому розвитку міжнародної торгівлі. Промислова революція збільшила виробництво товарів і збільшила попит на нові ринки. Міжнародні економічні відносини поступово розвивалися і лягли в основу сучасного світового господарства [47].

Однією з головних причин виникнення міжнародних економічних відносин є прагнення до забезпечення економічної безпеки та збільшення економічного процвітання країн. Зокрема, Шон Ф. МакМейкін в своїй книзі "International Political Economy: State-Market Relations in a Changing Global Order" стверджує, що виникнення міжнародних економічних відносин пов'язано з прагненням країн до забезпечення своєї економічної безпеки та досягнення максимального економічного розвитку [43].

Крім цього, іншою причиною може бути технічний розвиток та зростання потенціалу для міжнародної торгівлі. Так, Адам Сміт у своїй книзі «Дослідження про природу та причини багатства народів» зазначав, що залучення до міжнародної торгівлі може забезпечити кращі підстави для підвищення ефективності комерційної діяльності в країнах і сприяти їх економічному зростанню. Обидва автори в своїх дослідженнях показують, що прагнення до економічної безпеки та економічного зростання, а також зростання потенціалу для міжнародної торгівлі, можуть бути серйозними причинами виникнення міжнародних економічних відносин. Міжнародні економічні відносини визначаються як система економічних зв'язків та взаємодій країн, підприємств, фінансових установ та індивідуальних суб'єктів у сфері міжнародних торговельних відносин, інвестицій, грошового обігу та інших аспектів глобальної економіки. Крім того, вони охоплюють взаємодії і зв'язки на національному рівні, регіональному рівні та інших територіальних рівнях. Вони ґрунтуються на закономірностях, принципах та механізмах функціонування міжнародного поділу праці, міжнародної торгівлі та інших економічних процесів на світовому рівні. Сучасні МЕН розвиваються за певними принципами, найважливішими загальними принципами міжнародних економічних відносин є:

- еволюційний розвиток відповідно до економічних законів;
- системність;
- обмінна еквівалентність.

Крім того, на національному рівні на двосторонній та багатосторонній основі міжнародні організації або в рамках міжнародних інтеграційних угруповань визначають та погоджують принципи МЕВ, які мають специфічний характер як за суттю, так і за сферою поширення та застосування.

Суб'єкти міжнародних економічних відносин включають різних учасників та рівні впливу, на яких вони діють. Основними суб'єктами є держави, міжнародні організації, торговельні компанії, банки, громадські організації та індивідуальні підприємці [1].

Таблиця 1.1

Класифікація суб'єктів МЕВ за рівнями

Суб'єкт	Рівень
Держави	Глобальний, регіональний, національний
Міжнародні організації	Глобальний, регіональний
Торговельні компанії та банки	Глобальний, регіональний, національний
Громадські організації	Глобальний, регіональний, національний

Джерело: складено автором за матеріалами [1; 2; 47]

Згідно з класифікацією суб'єктів, наданою у таблиці 1.1, до глобального рівня відносяться держави, міжнародні організації, торговельні компанії та банки, а також громадські організації, що працюють на світовому рівні і беруть участь у вирішенні глобальних викликів, включаючи економіку та соціальні проблеми. На цьому рівні діяльність суб'єктів МЕВ має глобальний вплив і спрямована на розвиток світової економіки [2].

На регіональному рівні держави, міжнародні організації, торговельні компанії та банки, а також громадські організації фокусують свою діяльність на певному географічному регіоні, наприклад, Європі, Африці або Північній Америці. Суб'єкти МЕВ на регіональному рівні спрямовані на розвиток економіки та розв'язання проблем, які специфічні для цього регіону.

Національний рівень охоплює діяльність держав, торговельних компаній та банків, а також громадських організацій, що працюють в межах конкретної країни. Національні суб'єкти МЕВ займаються економічними та соціальними

питаннями національного масштабу, спрямовані на покращення економічного стану і розвиток країни.

Міжнародні економічні відносини є важливою складовою дипломатичних відносин між країнами. Взаємодія між країнами в сфері економіки, що відбувається на різних рівнях, включає в себе торгівлю, фінанси, інвестиції та інші аспекти, які можуть мати політичні наслідки. Міжнародні економічні відносини зазвичай регулюються міжнародними угодами та домовленостями, а їх розвитку сприяє економічна дипломатія.

Дипломатичні відносини включають в себе більший спектр сфер – політику, культуру, безпеку, науку, гуманітарну допомогу тощо. Дипломатія є процесом встановлення та управління відносин між країнами, що включає політичні, економічні та інші аспекти. Дипломатія сприяє у врегулюванні конфліктів, розв'язанні міжнародних суперечок, сприяє міжнародному співробітництву та розвитку міжнародних стосунків [2].

З огляду на розмаїття сфер, які охоплює дипломатія, можна розглянути наступну таблицю, наведену у додатку Д, яка демонструє як дипломатія втілюється в різних полях і які завдання вона виконує в кожному з них [47].

Дипломатія інтегрує ці різні сфери, вказані у додатку Д, аби сприяти миру, стабільності та процвітання на глобальному рівні. Кожна із цих сфер вимагає спеціалізованих знань та підходів, але разом вони створюють комплексну картину міжнародних взаємодій між державами та їх народами.

Дипломатія ґрунтується на кількох принципах, які визначають її ефективність у міжнародних відносинах [2; 47]:

1. Принцип суверенітету та рівності передбачає, що всі держави мають рівні права та незалежність у веденні своїх внутрішніх і зовнішніх справ. Рівність країн означає, що незалежно від їхнього розміру, сили чи слабкості, мають користуватися однаковими правами та нести однакові зобов'язання у міжнародних відносинах.

2. Принцип невтручання передбачає, що жодна країна не має права втручатися у внутрішні справи інших країн. Це стосується політики, економіки, суспільства та інших аспектів національного життя.

3. Принцип врегулювання міжнародних спорів та конфліктів, завдяки якому держави повинні використовувати переговори, медіацію, арбітраж та інші мирні засоби для вирішення суперечок.

4. Дипломатичні відносини повинні будуватися на взаємній вигоді та враховувати інтереси всіх сторін. Це допомагає будувати стабільні та довгострокові міжнародні відносини.

Міжнародні економічні та дипломатичні відносини завжди тісно переплітались у процесі розвитку світової політики та економіки. Дипломатія виступає як важлива складова системи міжнародних відносин, головною метою якої є встановлення, розвиток та регулювання двосторонніх чи багатосторонніх зв'язків між державами та міжнародними організаціями. В рамках МЕВ дипломатія сприяє створенню та розвитку угод, що регулюють торгівлю, інвестиції, фінансові відносини та інші важливі економічні питання на міжнародній арені.

Ключовими дипломатичними інструментами в регулюванні та реалізації МЕВ є [10; 17; 14; 19]:

- Двосторонні та багатосторонні договори: Найпоширеніший інструмент дипломатії у МЕВ — підписання міжнародних угод. Ці угоди можуть бути двосторонніми (між двома країнами) або багатосторонніми (між кількома країнами або в рамках міжнародних організацій).

- Дипломатичні переговори: Дипломати проводять переговори від імені своїх країн для досягнення згоди з питань, важливих для міжнародної торгівлі і економічного співробітництва.

- Економічні санкції та інші форми економічного тиску: Дипломатія може включати в себе використання економічних санкцій з метою змусити державу змінити свою поведінку.

- Міжнародні конференції та саміти: Де країни вирішують міжнародні економічні питання, узгоджують спільні дії та розвивають відносини.

- Представництва при міжнародних економічних організаціях: Наприклад, Світовий банк, Міжнародний валютний фонд, Світова торговельна організація та інші.

- Дипломатичні зусилля у сфері зовнішньоекономічної політики: Дипломатія допомагає формувати угоди щодо зовнішньоекономічної політики і просуванні національних інтересів на міжнародних ринках.

Економічна дипломатія є основним інструментом реалізації міжнародних економічних та дипломатичних відносин. Історія показує, як через століття міжнародна торгівля та економічні відносини сприяли розвитку цивілізацій, культурному обміну та технологічному прогресу. У XXI сторіччі, зі зростанням глобалізації та еволюцією міжнародних економічних систем, роль і значення економічної дипломатії лише поглиблюється [1; 2; 14].

1.2 Роль економічної дипломатії у розвитку міжнародних економічних відносин

Економічна дипломатія являє собою скоординовану роботу державних структур разом з комерційними підприємствами та фінансово-економічними інституціями різних рівнів із метою підтримки і поваги економічних інтересів країни, підвищення її конкурентоспроможності та створення оптимальних умов для внутрішньої економіки у міжнародній сфері за допомогою специфічних дипломатичних інструментів [3; 13]. Важливий аспект цього - дипломатична підтримка вітчизняного бізнесу в міжнародному торговельному просторі. Основні фактори, що впливають на розвиток економічної дипломатії, включають зростання чисельності економічних учасників та угод, підвищення рівня конкуренції, збільшення обороту товарів та обсягів міжнародних фінансових операцій, еволюцію економічних альянсів і блоків, а також інтеграційні процеси [2; 13]. Важливість економічної дипломатії зростає з потребою в захисті національних економічних інтересів, створення та розширення зон економічного впливу, укладення міждержавних економічно

вигідних домовленостей, захисту інтересів національного бізнесу на міжнародному рівні та врегулювання економічних суперечок.

Згідно із загальноприйнятими визначеннями дипломатії, економічна дипломатія за своєю сутністю є наукою про міжнародні економічні відносини та засобом реалізації зовнішньоекономічної політики держави, ефективність якої, на пряму залежить від знання теорії міжнародних економічних відносин.

Одне з найбільш авторитетних визначень економічної дипломатії надає Ніколя Байє. Він виділяє два основні аспекти економічної дипломатії [1, 3; 26]:

1. Дипломатія у сфері торгівлі: цей аспект полягає в захисті та стимулюванні національних економічних інтересів в іноземних ринках, налагодженні торговельних відносин та веденні переговорів щодо торгових угод.

2. Фінансова дипломатія: зосереджена на міжнародному співробітництві в сфері фінансів, управлінні зовнішніми боргами, та співпраці з міжнародними фінансовими інституціями.

Економічна дипломатія реалізується на різних рівнях: від глобального, що охоплює роботу міжнародних інституцій, до міждержавного, що включає дво- та багатостороннє співробітництво, національного, який розвивається у двох напрямках – у співпраці з міжнародними альянсами та у взаємодії з місцевими адміністративними одиницями, а також на адміністративно-територіальному та мікрорівні, який стосується діяльності окремих підприємств, таким чином, економічна дипломатія включає широкий спектр дій та охоплює всі заходи та діалоги між державами та міжнародними організаціями, спрямовані на розвиток, підтримку та захист економічних інтересів країн [4; 5; 10].

Суб'єкти економічної дипломатії – це основні гравці, які здійснюють вплив або беруть участь у процесі міжнародних економічних відносин. Держави відіграють ключову, центральну роль серед суб'єктів економічної дипломатії, які наведено у додатку Г.

Розглянувши суб'єктів та їх діяльність у економіко-дипломатичній сфері, Держава може розглядатися як один із головних учасників міжнародних економічних і дипломатичних відносин, але не як єдиного головного актора. Країни мають значний вплив завдяки економічній потужності, політичному статусі та ресурсам, які часто бувають в центрі ключових міжнародних економічних проблем.

Однак інші суб'єкти, такі як міжнародні організації, транснаціональні корпорації, неурядові організації та міжнародні фінансові установи, також відіграють важливу роль у формуванні міжнародних економічних відносин і визначенні глобальних економічних тенденцій. Міжнародні організації, наприклад, мають вплив на створення міжнародних стандартів і норм, а також сприяють співпраці між країнами в економічній сфері [1; 2; 3].

До основних завдань економічної дипломатії відносяться:

1. Захист економічних інтересів країни: Дипломатичні відносини та перемовини між країнами відіграють важливу роль у вирішенні торгівельних спорів, захисту інтелектуальної власності, забезпеченні безпеки і стабільності економіки.
2. Пошук нових ринків та інвестиційних можливостей: Дипломатичні укладання торговельних угод, залучення іноземних інвестицій та просування виробничих можливостей країни є важливими складовими економічної дипломатії.
3. Розвиток міжнародного співробітництва: Міжнародні економічні відносини та дипломатичні зусилля спрямовані на підтримку міжнародної співробітництва в різних сферах, таких як торгівля, фінанси, технології та інвестиції.
4. Сприяння зовнішньополітичним цілям: Економічна дипломатія є важливим інструментом досягнення зовнішньополітичних цілей, таких як зміцнення сприятливих відносин з іншими країнами, розвиток міжнародного престижу та збереження національних інтересів.

Ефективна реалізація завдань економічної дипломатії призводить до зниження напруженості у економічних питаннях між окремими країнами, об'єднаннями держав і союзами. Однак для сучасного світу характерні тенденції значної економічної та політичної залежності між окремими країнами. Особливо на це звертає увагу О. Шаров, який вказує про те, що «економічна взаємозалежність зросла в останні десятиліття різниця між внутрішньою та зовнішньою економіками дедалі більше стирається» [1]. Це означає, що в сучасних умовах все важче забезпечити реалізацію національних інтересів у зовнішньоекономічній сфері, самостійно визначати напрямки зовнішньополітичної діяльності та інструменти реалізації економічної дипломатії. Особливо це характерно для малих країн, які знаходяться під впливом глобальних гравців на міжнародній арені [2; 3].

Інструментом дипломатії у сфері торгівлі є укладення двосторонніх та багатосторонніх угод, які відкривають ринки для національних експортерів та забезпечують протекціоністські заходи для вразливих індустрій. Також важливими інструментами є торговельні місії та ярмарки, де представники держави та бізнесу можуть безпосередньо залучати нових партнерів, долучатися до економічних форумів та вести діалог із потенційними інвесторами [5].

Фінансова дипломатія включає в себе переговори з міжнародними інститутами фінансування, такими як МВФ та Світовий банк, для отримання кредитів та допомоги в умовах економічної нестабільності або криз [1; 2; 3]. Крім того, управління зовнішнім боргом країни є важливим аспектом цього процесу, адже вона вимагає вміння вести переговори щодо реструктуризації боргових зобов'язань та запобігання дефолтів [1; 2; 3].

Важливу роль відіграє й іміджева складова економічної дипломатії: позиціонування країни як надійного та привабливого партнера у міжнародних економічних відносинах. Це включає в себе розвиток бренду країни, позиціонування національної продукції й туристичного потенціалу [40; 41; 42].

Економічна дипломатія має ключову роль у розвитку міжнародних економічних відносин, сприяючи не лише зміцненню економіки окремої країни, але й загалом поглибленню глобальної економічної інтеграції. Роль економічної дипломатії в цьому контексті можна розглядати з декількох аспектів [1; 2; 43].

Сприяння міжнародній торгівлі, що допомагає країнам отримувати доступ до нових ринків, знижувати торговельні бар'єри й виборювати вигідні умови для власних товарів і послуг [43]. Це включає участь у міжнародних торговельних переговорах, укладання двосторонніх і багатосторонніх торговельних угод, та захист прав та інтересів своїх експортерів і інвесторів на світовій арені [35].

Залучення інвестицій, через зміцнення політичних і економічних відносин, економічна дипломатія відкриває шлях для прямих іноземних інвестицій, що є ключовим фактором економічного зростання і розвитку країни. Залучення інвестицій не тільки сприяє створенню нових робочих місць і зростанню ВВП, але й покращує технологічний рівень національної економіки [13; 37].

Розвиток фінансової співпраці забезпечує взаємодію з міжнародними фінансовими інститутами, такими як Світовий банк та Міжнародний валютний фонд, сприяючи отриманню кредитів, грантів та іншої фінансової допомоги, яка може бути використана для реалізації важливих економічних реформ і проектів.

Економічне співробітництво відіграє центральну роль у розвитку міжнародного економічного співробітництва, що включає не тільки економічну, але й технологічну, наукову та освітню співпрацю. Це допомагає країнам обмінюватися знаннями, досвідом та ресурсами для спільного розв'язання глобальних проблем, таких як зміни клімату, енергетична безпека та боротьба з бідністю [36; 37].

Просування національних інтересів дозволяє країнам ефективно просувати свої національні інтереси на міжнародній арені, забезпечуючи

максимальні переваги від глобалізації, при одночасному зменшенні можливих негативних наслідків для національної економіки.

Посиленню ролі економічної дипломатії в сучасній системі зовнішньоекономічної діяльності сприяло багато конкретних факторів [4].

Найважливішими з них є :

1. Процес інтернаціоналізації та посилення взаємозалежності світової економічної системи відбувається як на глобальному, так і на регіональному рівнях [15].

2. Швидке розширення ринкових економічних зон, економічна лібералізація країн та їх взаємодія через торгівлю та міжнародні інвестиції. Кількість суб'єктів світової економіки продовжує збільшуватися [15; 16].

3. Транснаціональні компанії, банки та інвестиційні групи впливають на світову політику та міжнародні відносини. Масштабна залежність економік нових незалежних держав від світових ринків, інвестицій і технологій змусила їх скорегувати свої позиції в політичних і військових питаннях міжнародного життя [15; 16].

4. Глобалізація у світовій економіці посилила роль економічної дипломатії, яка поєднує процес поглиблення інтернаціоналізації продуктивних сил з одночасним прагненням транснаціональних корпорацій підпорядкувати цей процес своїм цілям. Все це посилює роль економічної дипломатії, оскільки вона сприяє розвитку інтернаціоналізації в інтересах усіх країн, одночасно діючи всупереч бажанням тих, хто хоче монополізувати переваги глобалізації.

Загалом, економічна дипломатія є невід'ємною частиною міжнародних відносин, сприяючи поглибленню і розширенню міждержавного економічного співробітництва, створенню сприятливих умов для міжнародної торгівлі та інвестицій, та в цілому - підтримці глобальної економічної стабільності.

1.3 Методика дослідження економічної дипломатії

Економічна дипломатія являє собою ключовий інструмент зовнішньополітичної активності держав, що надає можливість реалізації

національних економічних інтересів у міжнародному масштабі. Вона включає в себе захист, встановлення та розвиток економічних відносин з іншими державами, міжнародними організаціями та транснаціональними компаніями. Дослідження економічної дипломатії є складним завданням, що вимагає інтеграції різних наукових методів та підходів [40].

Однією з особливостей дослідження економічної дипломатії є необхідність врахування широкого спектру факторів - від глобальних економічних тенденцій до специфічних національних інтересів та політик. Це поле знань вимагає аналізу складних взаємозв'язків між міжнародною торгівлею, інвестиціями, фінансовою стабільністю і дипломатією, особливо в контексті вирішення міждержавних конфліктів та підтримки міжнародної співпраці. Також, особлива увага приділяється впливу глобалізації на економічну дипломатію та необхідності збалансування національних інтересів з глобальними зобов'язаннями.

Методологія дослідження ґрунтується на системному підході, згідно з яким інструменти та методи економічної дипломатії та економічний прогрес і стратегічний розвиток країн розглядаються у тісному та причинно-наслідковому зв'язку.

Методи дослідження економічної дипломатії можуть включати широкий спектр кількісних і якісних підходів, залежно від специфіки проблеми та наявних даних. До основних відносяться [1; 3; 14]:

1. Кількісний аналіз – використання статистичних методів дозволяє виміряти та оцінити ефективність економічної дипломатії, наприклад, вплив на двосторонню торгівлю, прямі іноземні інвестиції або рівень ринкової інтеграції.

2. Якісний аналіз - методи, які вивчають інтерпретують символічний та суб'єктивний зміст дій і комунікацій, такі як аналіз змісту офіційних дипломатичних заяв, документів та дипломатичної кореспонденції

3. Кейс-стаді – або метод дослідження випадку, аналіз інцидентів або періодів, задля розкриття механізмів та контекстуальних чинників, що впливають на економічну дипломатію.

4. Компаративний аналіз - порівняння методів та результатів економічної дипломатії між різними країнами або регіонами, щоб виявити загальні та національні особливості.

5. Моделювання та симуляції - створення математичних моделей для імітації реальної поведінки та процесів у сфері економічної дипломатії.

6. Міждисциплінарні підходи - поєднання різних методологій та засобів досліджень з політичних наук, економіки, соціології та інших, які відносяться до цієї сфери.

7. Інтерв'ю та експертні опитування - використання безпосередніх свідчень та оцінок людей, причетних до процесу економічної дипломатії, щоб зібрати інсайдерську інформацію.

Інструменти аналітичних досліджень допомагають структурувати та інтерпретувати наявні дані, визначати тенденції та робити висновки щодо ефективності економічної дипломатії.

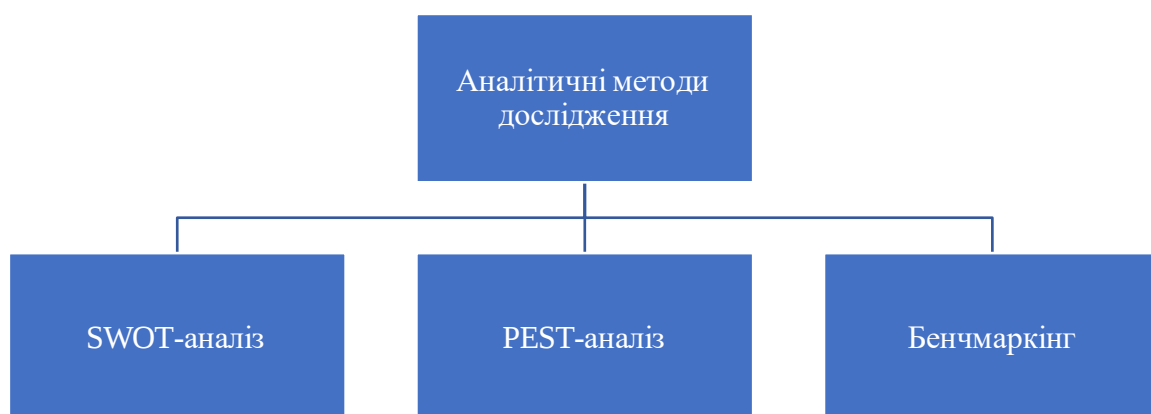

Рис.1.1 Аналітичні методи дослідження економічної дипломатії

Джерело: склало автором за матеріалами [52; 53]

SWOT-аналіз (Strengths and Weaknesses, Opportunities and Threats) дозволяє оцінити внутрішні та зовнішні чинники, що впливають на економічну дипломатію держави, і розробити стратегії її вдосконалення [53].

Аналіз PEST (політичні, економічні, соціальні та технологічні фактори) допомагає зрозуміти макроекономічний контекст, у якому здійснюється економічна дипломатія, та оцінити вплив зовнішніх факторів на її ефективність [52].

Бенчмаркінг передбачає порівняння економічної дипломатії різних країн з метою виявлення найкращих практик та запозичення успішних методів та інструментів.

Описані методи пропонують панорамний погляд на інтелектуальні зусилля, спрямовані на розуміння та формулювання динаміки економічної дипломатії. Зокрема, підсумок попередніх методів підкреслює важливість системного підходу до розуміння міжнародної безпеки та формування систем, які регулюють міжнародні відносини [11]. Ця базова перспектива має вирішальне значення, оскільки вона готує основу для більш детального дослідження економічної дипломатії, яка, як було зазначено, включає теоретичні основи відомих учених, таких як Т. Парсонс.

Методологічні внески Парсонса, зокрема, забезпечують призму, через яку можна досліджувати економічні взаємодії між державами, наголошуючи на структурних і функціональних аспектах міжнародних відносин [2]. Крім того, синтез концепцій і підходів, які формують теоретичну та методологічну основу для вивчення фінансової дипломатії, підкреслює міждисциплінарний характер цієї галузі. Це об'єднання концепцій служить не тільки для аналізу, але й для узагальнення складної взаємодії між економічною політикою та дипломатичними стратегіями, пропонуючи зрозуміти механізми, за допомогою яких держави орієнтуються на міжнародний економічний ландшафт [2]. У сукупності ці методи відображають комплексний підхід до вивчення економічної дипломатії, який ґрунтується як на історичних прецедентах, так і на сучасних теоретичних розробках.

Спираючись на фундамент, закладений традиційними методами дослідження міжнародних відносин, сучасні підходи до економічної дипломатії яскраво контрастують зі своїми попередниками через їх динамічний, багатовимірний характер. Примітно, що школа неореалізму, як підкреслює Басняк, пропонує новий погляд на трансатлантичні відносини, наголошуючи на стратегічній взаємодії влади та інтересів над простими історичними чи описовими розповідями [1]. Цей поворот від переважно історичного та інтуїтивного аналізу до аналізу, який віддає перевагу економічним і соціальним факторам, знаменує значний відхід від минулих практик [1,2].

Крім того, включення культури як особливого виміру суспільного життя вносить додатковий рівень складності в дипломатичний діалог, визнаючи, що економічні взаємодії не можна відокремити від культурних контекстів, у яких вони відбуваються. Цей цілісний підхід є не просто теоретичним, а поширюється на практичну освіту, де майбутніх дипломатів навчають розпізнавати та орієнтуватися в заплутаній мережі сучасних економічних, соціальних і культурних чинників. Прикладом цього зсуву є експеримент Мічиганського університету з вивчення сучасних методів взаємодії, який підкреслює ширшу тенденцію до інноваційних, міждисциплінарних стратегій у сфері економічної дипломатії [51]. Разом ці події означають глибоку трансформацію в концептуалізації та практиці економічної дипломатії, рух до більш інтегрованого, тонкого розуміння міжнародних відносин.

Висновки до першого розділу

- 1) Міжнародні економічні та дипломатичні відносини тісно переплетені та відіграють ключову роль у сучасному світі. Вони забезпечують взаємодію між різними суб'єктами на різних рівнях, сприяючи миру, стабільності та процвітання. Економічна дипломатія є важливим інструментом реалізації цих відносин, використовуючи різноманітні механізми для досягнення економічних цілей держав у контексті глобалізації.

- 2) Економічна дипломатія відіграє ключову роль у розвитку міжнародних економічних відносин, забезпечуючи захист національних інтересів, сприяння торгівлі та інвестиціям, розвиток фінансової співпраці та зміцнення міжнародного економічного співробітництва. Вона є багатогранним інструментом, що використовується на різних рівнях і охоплює широкий спектр діяльності, від укладання міжнародних угод до просування національного бренду. Ефективність економічної дипломатії залежить від глибокого розуміння її ролі, завдань, інструментів та методологічних підходів до дослідження. Постійне розвиток і адаптація до сучасних реалій глобальної економіки є необхідними для успішного виконання завдань економічної дипломатії. Ключовими аспектами виявляються сприяння розвитку торговельних відносин, залучення інвестицій, сприяння економічному зростанню та підтримка позицій на міжнародній арені. Така дипломатія забезпечує національний економічний розвиток і сприяє стабільності на міжнародній арені. Економічна дипломатія виступає як критичний фактор у формуванні стратегій та політик, спрямованих на забезпечення конкурентоспроможності країни на світовій арені. Вона допомагає вирішувати економічні конфлікти, сприяє зміцненню торговельних відносин і стимулює інвестиційний клімат.
- 3) Дослідження економічної дипломатії є складним та багатогранним завданням, що вимагає використання різноманітних методологій та підходів. Воно охоплює широкий спектр факторів, від глобальних економічних тенденцій до специфічних національних інтересів, та вимагає аналізу складних взаємозв'язків між економікою, політикою та культурою. Сучасні методології дослідження економічної дипломатії відрізняються від традиційних своїм динамічним та міждисциплінарним характером. Вони враховують не лише економічні та політичні аспекти, а й культурний контекст, в якому відбуваються міжнародні взаємодії. Це дозволяє отримати більш глибоке та комплексне розуміння економічної дипломатії як важливого інструменту зовнішньої політики держав.

РОЗДІЛ 2. ЕКОНОМІКО-ДИПЛОМАТИЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА АВСТРІЇ

2.1 Особливості функціонування економічних та дипломатичних інституцій України та Австрії

Прагнучи зміцнити свою економічну політику та сприяти зростанню, Україна зайняла активну позицію у розвитку дипломатичних відносин із зовнішніми економічними партнерами. Про це свідчить значне зростання взаємодії з іноземними дипломатичними установами, що ілюструє стратегічний рух до посилення міжнародного економічного діалогу [1]. Ці зусилля є не просто пошуком зміцнення дипломатичних зв'язків, вони глибоко вкорінені в прагненні України до європейської інтеграції, меті, яка перегукується з прагненнями її громадян [2]. Ці амбіції віддзеркалюються у сфері економічного розвитку, де ефективна комунікація із зовнішніми партнерами вважається вирішальною для орієнтування в складних питаннях міжнародної торгівлі та економічної політики [3].

Зусилля України щодо зміцнення дипломатичних відносин та економічної політики є надзвичайно важливими з кількох причин. По-перше, після здобуття незалежності в 1991 році Україна зіткнулася з численними економічними та політичними викликами, включаючи перехід від планової економіки до ринкової та необхідність встановлення стабільних міжнародних відносин. Приєднання до Світової організації торгівлі (СОТ) у 2008 році стало одним із ключових кроків у цьому напрямку [36; 38]. Це надало нові можливості для міжнародної торгівлі та залучення інвестицій. Прагнення до європейської інтеграції, яке було офіційно закріплено Угодою про асоціацію з ЄС, підписаною у 2014 році, стало ще одним важливим етапом, який символізує зусилля України щодо інтеграції в європейський економічний простір і політичну систему [40].

На відміну від України, Австрія має довгу історію стабільного національного розвитку в рамках Європейського союзу. Одразу після закінчення Другої світової війни Республіка Австрія використала план

Маршалла, що на пряму сприяло економічному відродженню та модернізації країни. Вступ Австрії до Європейського Союзу в 1995 році ще більше зміцнив економічні зв'язки з іншими європейськими країнами. Австрія активно використовує дипломатичні канали для підтримки стабільності, процвітання та на зміцненні економічних зв'язків з великими міжнародними державами-партнерами, такими як: Німеччина, Італія та Сполучені Штати Америки. Це принесло Австрії значні економічні вигоди та міжнародний вплив [22].

Тому зусилля України щодо розвитку дипломатичних та економічних інституцій мають вирішальне значення для її інтеграції в Європу та міжнародне співтовариство, а також для подолання внутрішніх економічних викликів. Порівняно з Австрією, яка вже має налагоджені міжнародні економічні та дипломатичні відносини, Україна має на меті приділяти більше ресурсів і зусиль розбудові та зміцненню своїх дипломатичних та економічних інституцій [22].

Так само підхід Австрії до економічного розвитку підкреслює важливість дипломатичної діяльності, що свідчить про спільне розуміння між Україною та Австрією ключової ролі, яку дипломатія відіграє в економічній стратегії [28]. Через Міністерство закордонних справ обидві країни використовують дипломатичні канали як важливі інструменти у формуванні своєї економічної політики, підкреслюючи критичну роль міністерства у формуванні міжнародного права та економічних угод [15; 22]. Цей стратегічний акцент на дипломатії підкреслює нюансований підхід як України, так і Австрії до орієнтування в глобальному економічному ландшафті, з чітким акцентом на посиленні дипломатичних зобов'язань для економічного розвитку та міжнародного співробітництва [15; 22].

Австрія має багату історію формування державних органів, які регулюють міжнародні, дипломатичні та економічні відносини. Після розпаду Австро-Угорської імперії в 1918 р. Австрія стала окремою республікою і почала формувати власні інститути ведення зовнішньої політики та економічних відносин [15].

Сьогодні Австрія є парламентською республікою, де Федеральний президент виконує функції глави держави та має представницькі функції на міжнародній арені. Федеральний канцлер є главою уряду і фактично здійснює виконавчу владу. Парламент Австрії, Федеральні збори, складається з двох палат: Національної ради та Федеральної ради, структура. Економічні питання розглядаються у відповідних комітетах Національної ради, а питання зовнішньої політики - у Комітеті з європейських і міжнародних справ [22].

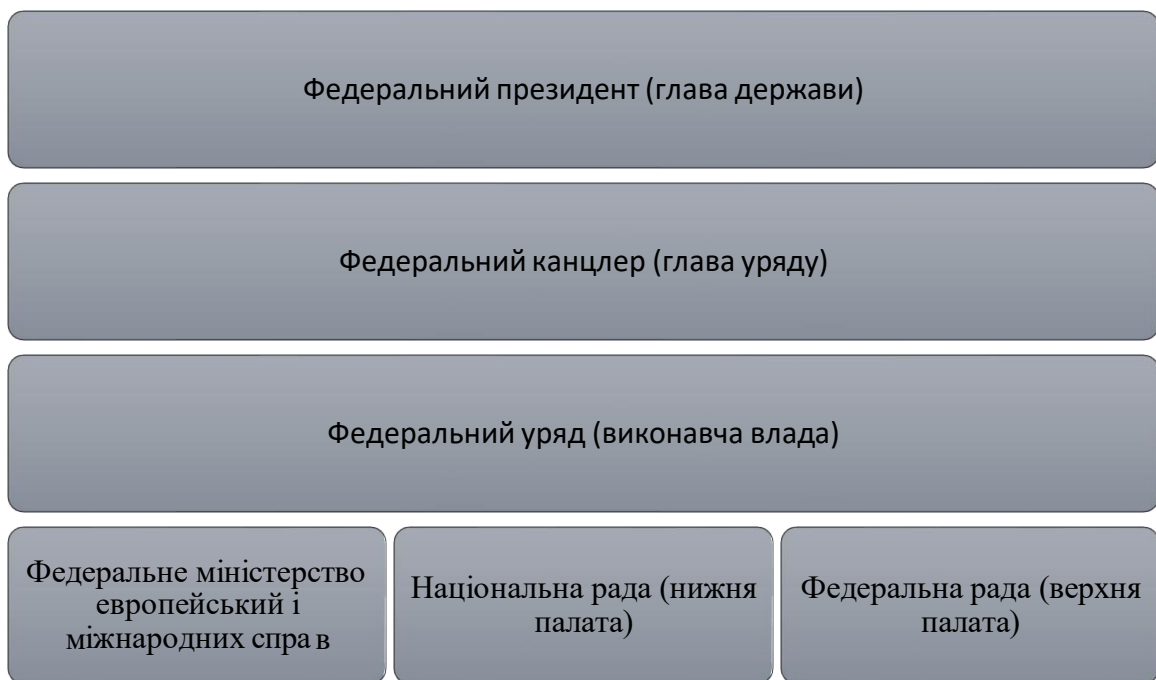

Рис. 2.1 Структура уряду Республіки Австрії

Джерело: складено автором за матеріалами [15; 22]

Згідно з інформацією, яка зображена на рисунку 2.1, основним державним органом, відповідальним за формування та реалізацію зовнішньої політики Австрії, є Федеральне міністерство європейських та міжнародних справ. Воно відповідає за планування, керівництво, здійснення та оцінку політики держави у сфері зовнішньої політики та міжнародного співробітництва, приділяючи особливу увагу політиці, пов'язаній з Європейським Союзом, країнами-сусідами та іншими важливими регіонами [10].

Міністерство також відповідає за розвиток економічних, культурних та наукових відносин; участь в здійсненні політики в області міграції та іноземців; сприяння транскордонному та міжнародному співробітництву;

захист австрійців за кордоном, а також підготовку, ведення переговорів та обробку міжнародних договорів, однією з сторін в яких є Австрія.

До складу уряду Австрії входять Федеральне міністерство європейських і міжнародних справ (BMEIA), Федеральне міністерство цифрових технологій та економіки (BMDW), а також інші міністерства та відомства, відповідальні за різні аспекти економічної та зовнішньої політики. Економічна дипломатія Австрії здійснюється через мережу посольств, консульств і торгових представництв за кордоном.

Сучасна австрійська дипломатія активно адаптується до потреб європейської інтеграції та глобалізації, розвиває нові форми економічної дипломатії та зміцнює співпрацю з міжнародними партнерами [17].

Формуванню та реалізації економічної політики відіграє Федеральне міністерство цифрових технологій та економіки (BMDW). Воно відповідає за широкий спектр питань, включаючи зовнішню торгівлю, інвестиції, туризм та промислову політику. BMDW розробляє та впроваджує стратегії економічного розвитку, сприяє інноваціям та конкурентоспроможності австрійських підприємств, а також забезпечує їхню підтримку на зовнішніх ринках.

Федеральне міністерство європейських та міжнародних справ (BMEIA) займається зовнішньополітичним представництвом Австрії та координацією її участі у міжнародних організаціях. У сфері економічної дипломатії BMEIA відповідає за укладання міжнародних угод, просування австрійських інтересів у ЄС та інших міжнародних організаціях, а також за підтримку політичного діалогу з іншими країнами, що є важливою передумовою для зміцнення економічних відносин.

Розвитку австрійського бізнесу за кордоном сприяє торговельно-економічні відділи посольств Австрії. Вони надають австрійським компаніям інформацію та консультації щодо виходу на нові ринки, допомагають у пошуку партнерів та встановленні контактів, а також сприяють залученню іноземних інвестицій в Австрію.

Австрійське агентство сприяння бізнесу (ABA – Invest in Austria) спеціалізується на залученні та підтримці іноземних інвестицій. АВА пропонує широкий спектр послуг для інвесторів, включаючи інформаційну та консультаційну підтримку, допомогу у пошуку партнерів та приміщень, а також фінансові стимули.

Австрійська контрольна палата (AWK) забезпечує прозорість та ефективність використання державних коштів, що виділяються на проекти міжнародної співпраці. AWK проводить аудити проектів, оцінює їх результативність та надає рекомендації щодо покращення їх управління.

Wirtschaftskammer Österreich (WKO) є найбільшою організацією, що представляє інтереси австрійського бізнесу. WKO надає своїм членам широкий спектр послуг, включаючи консультації з правових та податкових питань, підтримку у виході на зовнішні ринки та лобіювання інтересів бізнесу перед урядом.

Важливу роль у розвитку двосторонніх відносин відіграють також двосторонні торгові палати, такі як Українсько-Австрійська торгова палата. Ці організації сприяють розвитку торгівлі та інвестицій між країнами, організовують бізнес-місії, конференції та семінари, а також надають інформацію та консультації підприємцям.

Advantage Austria та Австрійський інститут економічних досліджень (WIFO) доповнюють систему економічної дипломатії Австрії. Advantage Austria займається просуванням експорту австрійських товарів та послуг, тоді як WIFO проводить дослідження та аналіз економічних тенденцій, надаючи уряду рекомендації щодо формування ефективної економічної політики.[11]

За 15 років незалежного політичного та соціально-економічного розвитку, Україна сформувала належну інституційну та функціональну структуру економічної та дипломатичної системи та постійно розвивала механізми, форми та методи її діяльності [14; 15; 19].

Основними напрямками економічної дипломатії України є підтримка розвитку торговельно-економічного, інвестиційного співробітництва

України з іноземними державами на засадах взаємної вигоди; розширення міжнародного співробітництва з метою залучення іноземних інвестицій у національну економіку. В Україні досягнення цілей економічної дипломатії здійснюється за допомогою діяльності таких органів державної влади [14]:

- 1) Президента України і його адміністрації;
- 2) Верховної Ради України (провідна роль у сфері економічної дипломатії у Верховній Раді належить Комітету у закордонних справах. Комітет приділив велику увагу підготовці проекту Закону України «Про дипломатичну службу», який прийнято 07.06.2018);
- 3) Кабінету Міністрів України, якого представляють Міністерство закордонних справ та Міністерство економічного розвитку і торгівлі (при МЗС України діє Рада експортерів та інвесторів. Основними завданнями роботи Ради є сприяння участі українських підприємств у тендерах та конкурсах, реалізації інфраструктурних й інвестиційних проектів за кордоном, участі у виставкових заходах та форумах, що сприяє розвитку міжнародної виробничої кооперації вітчизняних підприємств, збільшенню обсягів українського експорту й просуванню комерційних інтересів вітчизняних компаній на світових ринках [10];
- 4) відділи з економічних питань у складі закордонних дипломатичних установ, які забезпечують моніторинг основних тенденцій на світовому фінансово-економічному, енергетичному, аграрному, валютному ринках, заходів, які вживаються урядами інших держав щодо імпорту товарів на ринки відповідних країн, походженням у тому числі й з України, міжнародного досвіду регулювання різних сфер господарської діяльності, взаємодії державного та приватного секторів у найважливіших галузях, реагування урядів інших країн на глобальні виклики світової економічної, фінансової та торговельної систем.

Важливою частиною механізму економічної дипломатії в сучасному світі зазвичай є Міністерство закордонних справ, Міністерство економіки та Міністерство торгівлі. У більшості розвинених країн зовнішньоекономічна

діяльність підпадає під компетенцію Міністерства торгівлі або Міністерства економіки відповідно, у тісній взаємодії та координації з Міністерством закордонних справ.

В Україні, відповідно до Закону про закордонну службу, Міністерство закордонних справ є центральним органом управління, відповідальним за забезпечення реалізації зовнішньої політики країни та координацію діяльності у сфері зовнішніх зносин. Міністерство закордонних справ України здійснює свої повноваження безпосередньо або через інші органи дипломатичної служби (дипломатичні представництва, консульські установи, місії, постійні представництва при міжнародних організаціях). У структурі МЗС, яка зображена у додатку В, безпосередню координацію у сфері зовнішньоекономічного співробітництва нашої держави здійснює Департамент економічного співробітництва, який підпорядковується заступнику Міністра і складається з п'яти управлінь: економічного аналізу, прогнозування, питання інвестицій, міжнародне промислове співробітництво та регіональні економічні ініціативи, торгова політика та міжнародні економічні організації, міжнародні фінанси та кредитна політика.

Згідно за структурою Міністерства Закордонних Справ (МЗС) України, яка надана в додатку В, визначимо відділи та департаменти, які відповідають за економічну співпрацю у таблиці 2.1 [50].

Таблиця 2.1

Відділи та департаменти економічної співпраці МЗС України

Департамент	Відділи
Управління економічного співробітництва	- Відділ міжнародних фінансових інституцій - Відділ питань глобальної економічної безпеки - Відділ міжнародного галузевого співробітництва
Департамент міжнародного права	- Відділ міжнародних договорів та офіційних документів
Департамент європейського співробітництва	- Відділ торговельно-економічного співробітництва
Департамент економічної співпраці	- Відділ економічного аналізу та прогнозування
Департамент політики та безпеки	- Відділ економічного співробітництва

Джерело: складено автором за матеріалами [50]

З таблиці 2.1, видно, що в Міністерстві закордонних справ України функціонує низка департаментів, кожен з яких виконує специфічні завдання, спрямовані на забезпечення ефективної зовнішньої політики держави, а саме:

- Департамент міжнародного права відіграє важливу роль у правовому забезпеченні зовнішньої політики України: укладення міжнародних договорів та офіційних документів забезпечуючи відповідність національного законодавства міжнародним зобов'язанням України.

- Департамент європейського співробітництва відіграє роль у зміцненні відносин з країнами Європейського Союзу та іншими європейськими державами, включаючи Республіку Австрія. Основним завданням департаменту є розвиток торговельно-економічного співробітництва: укладання угод, спрямованих на розширення торговельних зв'язків, та моніторинг їх виконання, щоб забезпечити інтеграцію України в європейський економічний простір.

- Департамент економічної співпраці координує міжнародну економічну політику України. Він здійснює аналіз глобальних економічних тенденцій, розробляє прогнози та рекомендації для уряду щодо стратегічних напрямків економічної діяльності на міжнародній арені. Відділ економічного аналізу та прогнозування займається моніторингом економічної ситуації у світі та розробляє відповідні стратегії для України.

- Департамент політики та безпеки охоплює питання політичного, безпекового та економічного співробітництва. Відділ економічного співробітництва цього департаменту інтегрує економічні аспекти в загальну політику безпеки, забезпечуючи стійкість та безпеку України в умовах глобальних викликів.

- Управління економічного співробітництва координує економічні відносини з міжнародними фінансовими інституціями: робота з міжнародними банками, організаціями, що сприяють економічному розвитку, а також питання глобальної економічної безпеки та галузеве співробітництво в таких сферах, як енергетика та транспорт.

Слід зазначити, що до економічних інституцій України також належить Національний банк України (НБУ), який відповідає за грошово-кредитну політику, нагляд за банківською системою та забезпечення стабільності валюти країни. Основними завданнями Національного банку є підтримання стабільності національної валюти, нагляд за банківською системою, контроль інфляції та забезпечення стабільності фінансового ринку. НБУ відповідає за нагляд за банками, видачу ліцензій на банківську діяльність, контроль за грошово-кредитними операціями та реалізацію монетарної політики, спрямованої на підтримку економічного зростання та стабільності.

Міністерство економіки відповідає за формування планів економічного розвитку, аналіз економічної ситуації та прогнози, а також управління зовнішньою торгівлею. Співпраця з міжнародними фінансовими установами, такими як Міжнародний валютний фонд (МВФ) і Світовий банк, також є важливою функцією.

До дипломатичних інституцій України відносяться [15; 22; 50]:

Міністерство закордонних справ України (МЗС) є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, відповідальним за формування та реалізацію зовнішньої політики держави. До основних функцій Міністерства закордонних справ належать дипломатичне представництво України за кордоном, участь у міжнародних організаціях, координація зовнішньоекономічної діяльності та забезпечення національної безпеки в міжнародному контексті.

Міністерство закордонних справ формує зовнішньополітичну стратегію, веде переговори з іншими державами, розробляє проекти міжнародних угод і організовує роботу дипломатичних представництв України завдяки департаментам та відділам в структурі МЗС, які зазначені в таблиці у додатку В.

Як видно з таблиці В.1, структура МЗС України, яка відповідає за дипломатичні відносини, є розвиненою та багатогранною.

Конкретизуючи співпрацю з Австрією, слід відзначити роль Департаменту Європейського Союзу. Цей департамент координує співпрацю України з країнами ЄС. Відділи, що входять до його складу, охоплюють політичні, безпекові, економічні та секторальні аспекти співпраці.

Другим важливим елементом структури є Перший європейський департамент. Він спеціалізується на співпраці з країнами Західної та Центральної Європи, мета якого є розвиток політичного діалогу, культурного обміну, економічне співробітництво та інші аспекти двосторонніх відносин.

Посольства та консульства є основними дипломатичними представництвами України за кордоном. Посольства в інших країнах виконують функції представництва країни, захисту інтересів країни та громадян, розвитку двосторонніх відносин, сприяння економічному співробітництву [40].

Консульство відповідає за захист прав та інтересів громадян України за кордоном та надання консульських послуг, таких як видача паспортів, віз, посвідчень особи та інша допомога громадянам [40].

Підсумовуючи, слід зазначити, що економіко-дипломатичні установи відіграють ключову роль у забезпеченні стабільності та розвитку країни. Україна та Австрія мають схожі інституційні структури, але їх функціональність та ефективність значною мірою залежать від політичних, економічних та соціальних умов.

Як розвинена європейська країна, Австрія має стабільну економіку та дипломатичні установи, що дозволяє їй ефективно впроваджувати економічну політику та підтримувати високий рівень міжнародного співробітництва. З іншого боку, Україна стикається з численними викликами та потребує реформування та зміцнення інституцій для підвищення їх ефективності.

2.2 Сучасний стан економіко-дипломатичних відносин України та Австрії

Принципи нової моделі українсько-австрійської співпраці були закладені в 1990-х роках. Протягом 20-го століття головною причиною змін був європейський геополітичний ландшафт, який зазнав суттєвих змін після закінчення холодної війни та розпаду Радянського Союзу. Становленню українсько-австрійських відносин сприяли економічні інтереси, географічна близькість, історичні зв'язки та роль Відня як міжнародного центру, який налічував штаб-квартири багатьох міжнародних організацій [15; 17].

Для проведення аналізу, яким чином склалися відносини між Україною та Австрією, було сформовано певні етапи розвитку двосторонніх відносин України та Австрії [12]:

- Першим етапом є формування законодавчої бази для регулювання двосторонніх відносин, що є важливою передумовою успішної співпраці в у всіх сферах;

- Другий етап українсько-австрійських відносин характеризувався низькою активністю з обох сторін. Відсутність активних контактів на найвищому рівні ускладнювала узгодження пріоритетів та представлення позицій обох сторін з широкого кола питань.

- Третім етапом розвитку відносин стало розширення законодавчої бази двостороннього співробітництва. Укладено Меморандум про співпрацю між Міністерством юстиції України та Федеральним міністерством юстиції Австрії та прийнято Конвенцію про уникнення подвійного оподаткування, яка є одним із ключових документів у правовому полі, що регулює економічні відносини [15].

Австрія стала однією з перших країн, яка розпочала політичну взаємодію з українським керівництвом. У результаті 26 вересня 1991 року Міністри закордонних справ України та Австрії підписали Протокол про консульські відносини. 24 січня 1992 року дві країни також встановили дипломатичні

відносини. Австрійське консульство в Києві було перетворено на посольство. 3 квітня 1992 року відкрилося українське посольство у Відні [10; 12; 17].

У 1995 р. визначилася позиція Австрії з низки важливих для України міжнародних питань. Перш за все, це стосувалося перебігу подій, пов'язаних з обставинами вступу України до Ради Європи. Від самого початку, тодішній голова Національної ради Австрії Гайнс Фішер зайняв чітку та недвозначну позицію підтримки України в цьому питанні. Не останню роль у досягненні позитивного для України результату відіграли тодішній голова австрійської делегації в ПАРЄ, голова найбільшої соціал-демократичної фракції в Раді Європи Петер Шідер та заступник голови ПАРЄ Юридичний комітет, Вальтер Швіммер. Також розширенню двосторонніх відносин сприяло прийняття України до Центральноєвропейської Ініціативи, яке відбулося у Відні 1 червня 1996 року [10, 15].

За весь період незалежності України, важливими подіями в історії розвитку двосторонніх відносин з Австрією, було здійснено 18 офіційних візитів на рівні глав держав та 8 на міжпарламентському рівні. Ці візити сприяли зміцненню політичного діалогу, розширенню економічної співпраці та розвитку культурних зв'язків між двома країнами. Під час цих зустрічей обговорювалися питання двостороннього співробітництва у різних сферах, включаючи торгівлю, інвестиції, енергетику, транспорт, науку, освіту та культуру. Також піднімалися питання європейської інтеграції України, регіональної безпеки та співробітництва у рамках міжнародних організацій.

Економічна співпраця України та Австрії вже у новітній час також має свої традиції. За часів Радянського Союзу існували стійкі економічні зв'язки України з Австрійською Республікою, але їх координація здійснювалася через міністерства та відомства, розміщені у Москві. Лише з 1987 року згідно рішення уряду колишнього СРСР Україна одержала право самостійно торгувати з Австрією. При цьому Австрія була єдиною державою, з якою Українська СРСР проводила самостійну торгівлю в межах так званої придунайської торгівлі. Це право свідчило про особливий розвиток

торгівельних відносин між Україною та Австрійською Республікою того часу. Це мало важливе значення, оскільки започаткувало формування в Україні окремих структур, які займалися безпосередньою координацією співпраці між двома країнами.

Основним документом, що регулює економічні відносини між Україною та Австрією, є Угода між Урядом України та Урядом Австрійської Республіки про економічне співробітництво, підписана 14 грудня 1993 року. Станом на 2022 рік, договірно-правова база економічних відносин між Україною та Австрією включає понад 40 документів які регулюють різні аспекти економічної співпраці, включаючи інвестиції, експорт, імпорту, торгівлю, оподаткування, науково-технічне співробітництво та інші сфери [10; 17].

Для кращого розуміння сучасного стану економічних відносин між Україною та Австрією, розглянемо основні економічні показники обох країн за 2022 рік у таблиці 2.2:

Таблиця 2.2

Основні економічні показники України та Республіки Австрія за 2022 рік

Показник	Україна (2022)	Австрія (2022)
ВВП (номінальний), млрд дол. США	160	470
ВВП на душу населення, дол. США	2452	52,084
Зростання ВВП, %	-29.1% (падіння через війну)	4.6%
Інфляція, %	23.9%	8.6%
Рівень безробіття, %	30%	5.2%
Обсяг експорту, млрд дол. США	44	214
Обсяг імпорту, млрд дол. США	55	220
Прямі іноземні інвестиції, млрд дол. США	1.5	9

Джерело: Складено автором за джерелом [4; 7]

Австрія є важливим економічним партнером для України з кількох ключових причин:

1. Географічна близькість та транспортні зв'язки: Австрія знаходиться в Центральній Європі, що забезпечує зручні транспортні маршрути для торгівлі. Це сприяє легшому доступу українських товарів на ринки ЄС та інших європейських країн.
2. Розвинена економіка: З номінальним ВВП 470 млрд дол. США та ВВП на душу населення 52,084 дол. США, Австрія має потужну та стабільну економіку. Це робить її привабливим партнером для економічного співробітництва та інвестицій [4; 7].
3. Інвестиційний потенціал: Залучення австрійських інвестицій може сприяти розвитку різних галузей української економіки, зокрема інфраструктури, промисловості та високих технологій.
4. Економіки України та Австрії мають взаємодоповнювані характеристики. Україна може постачати сировину, зокрема зернові та металургійну продукцію, в той час як Австрія може експортувати високотехнологічні товари та машини, що сприяє збалансованій торгівлі.

Австрія не входить до числа найбільших торговельних партнерів України, займаючи 10-те місце у рейтингу. Обсяг Українського експорту товарів до Австрії у 2022 році склав 833 млн дол. США, що на 8,7% менше у порівнянні з минулим роком. Обсяг імпорту товарів Україною з Республіки Австрія у 2022 році склав 546,4 млн дол. США, що на 36,6% менше ніж у 2021 році. Позитивне сальдо України у торгівлі товарами з Австрією у 2022 році склало 300,4 млн дол. США [10]

Динаміку торгівлі товарами України з Австрією за останні п'ять років наведено на рис. 2.1.

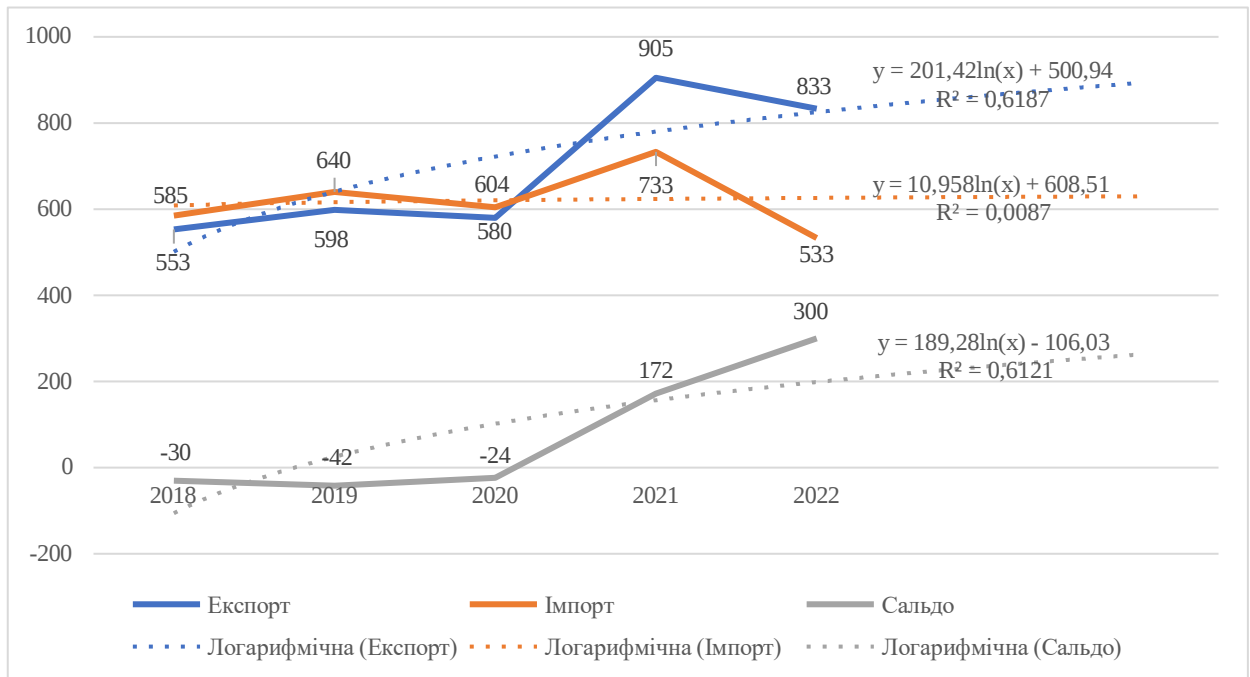

Рис. 2.2 Торгівля товарами між Україною та Австрією (млн. дол США) [6,7]
Джерело: складено автором за матеріалами [6,7]

Як видно з рис. 2.1., слід зазначити, що обсяг торгівлі товарами у 2021 році збільшився на 325 млн дол. США в експорті, та на 129 млн дол. США в імпорті, це зумовлено стабілізацією світової економіки після глобальної пандемії.

Основними товарами українського експорту у 2022 році були: залізна руда – 67,5 % (410 млн дол. США), шпон – 6,96 % (80,2 млн дол. США) та спортивний інвентар – 1,21 % (42,5 млн дол. США). У товарній структурі імпорту України переважали такі товари: нафтовий газ – 14,3 % (77,9 млн дол. США), насіння соняшнику – 4,88 % (25,8 млн дол. США), фасовані ліки – 4,78 % (24,9 млн дол. США) [6].

У 2021 році обсяг двосторонньої торгівлі послугами з Австрією склав 366 млн.дол. США, зрісши на 26% відносно попереднього року. Експорт українських послуг сягнув 251 млн дол. США (41%), імпорт – 114 млн дол. Сальдо у торгівлі послугами позитивне для України і складає 137 млн. дол. США.

Основними послугами українського експорту у 2021 році були: Послуги з переробки матеріальних ресурсів – 41,3 % (103 млн дол. США), послуги зі

страхування – 29,2% (73,5 млн дол.) та транспортні послуги – 15,3 % (38,6 млн дол. США) [6].

Основними послугами українського імпорту на суму 40,4 млн доларів у 2021 році були: послуги з будівництва (16,7 млн дол. США), страхові послуги (13,9 млн дол. США) і послуги зв'язку (5,57 млн дол. США) [5,6].

Протягом останніх років Австрія є одним із головних інвесторів в українську економіку. За підсумками 2014 року економічні інвестиції Австрії в Україну посідали п'яте місце серед країн світу (\$2,7 млрд, або 5,5% від загального обсягу інвестицій). Австрія хоче і може інвестувати, а Україна постійно шукає додаткові фінансові ресурси. Тут інтереси двох країн повністю перетинаються.

З 2004 року Австрія стабільно нарощує свою економічну присутність в Україні, і Україна вважається одним із основних ринків для подальшого розширення. Першими в країну хлинули австрійські банки (Raiffeisen Bank International AG, UniCredit Bank Austria AG, Erste Bank). У 2012 році частка австрійських фінустанов в українському банківському секторі становила 15%.

Оцінюючи перспективи для іноземних інвесторів у 2010 році, австрійські аналітики 25 відзначали, що Україна має два сприятливі фактори: близькість до ринку ЄС, дешеву та висококваліфіковану робочу силу та величезний промисловий та сільськогосподарський потенціал країни [9, 31].

Колишній торговий радник посольства Австрії в Україні Грегор Постль виділяє три австрійські інвестиційні хвилі в Україні:

- 1990-ті–2004 рр. — спроба австрійських фірм закріпитися на теренах України;
- 2004–2010 рр. — надії австрійських фірм на реформу економічного законодавства України в часи помаранчевого уряду;
- 2010–2013 рр. — нова хвиля австрійської економічної експансії, яка змінилась швидким відпливом інвестицій

Згідно зі статистичними даними Національного банку України, станом на 31 грудня 2021 року сукупний обсяг інвестицій австрійських компаній сягнув

1,36 млрд доларів США, що еквівалентно 3,0% від загального обсягу прямих іноземних інвестицій в економіку України. Австрія посідає шосте місце серед інвесторів в Україну. У 2021 році капітал Австрії збільшився на \$195,9 млн.

Таблиця 2.3

Основні напрямки інвестицій Австрії в Україну

Сфера	Обсяг інвестицій (млн дол. США)	Частка від загального обсягу (%)
Фінансова та страхова діяльність	523	39
Переробна промисловість	414	31
Оптова та роздрібна торгівля	147	12
Інші сфери	266	18

Джерело: Складено автором за джерелом [5]

У таблиці 2.3 досліджено, що найбільші обсяги інвестицій у сферах фінансової та страхової діяльності – 523 млн дол. США (39% від загального обсягу), переробної промисловості – 414 млн дол. США (31%), оптової та роздрібною торгівлі – 157 млн дол. США (12%) [5].

Перспективними напрямками, за оцінками австрійських аналітиків, є такі: енергоефективність, відновлювані джерела енергії, модернізація інфраструктури (наприклад, переробка відходів і управління стічними водами), співробітництво у сфері охорони здоров'я та телекомунікації.

Співпраця з Австрійською Республікою має ще один важливий для України аспект, а саме бачення подальшого розвитку інтеграційних процесів у Європі. Хоча в самій Австрійській Республіці існують різні погляди на процес розширення Європейського Союзу, позиція офіційного Відня чітка: Австрійська Республіка підтримує цю ідею.

Вступ України до ЄС. Федеральний президент Австрії Т.Клейстіль зазначив: «Австрія підтримує розширення ЄС і бачить у цьому майбутнє

України». Під час візиту в Україну у квітні 1998 р. Федеральний канцлер Австрійської Республіки В. Клім зазначив, що з 1 липня 1998 р. Австрія головуватиме в Європейському Союзі та сприятиме пошуку нових шляхів зміцнення співпраці між Європейським Союзом. і Європейський Союз. Україна. Федеральний канцлер також запропонував організувати у Відні саміт Україна-ЄС, який відбувся під час візиту Президента України Л. Кучми до Австрії 14-16 жовтня 1998 р. Під час зустрічі з Головою Верховної Ради України, голова комітету австрійського парламенту з питань європейської інтеграції, член правління австрійського концерну «MakulanHolding» К. Хайндль зазначив: «Австрія активно сприятиме вступу України до ЄС та європейської спільноти». Таким чином, політика розширення ЄС Австрії на цьому етапі стала конкретним внеском у поглиблення відносин України з ЄС, а проголошені принципи підтверджені реальними діями.

2.3 Перспективи розвитку економіко-дипломатичного співробітництва України та Австрії

Відносини між двома країнами характеризуються взаємовигідним співробітництвом у різних сферах, зокрема в економіці, культурі, науці та освіті. З огляду на сучасні глобальні виклики та можливості, перспективи розвитку співробітництва України та Республіки Австрія виглядають багатообіцяючими.

Серед детальних завдань, які стоять перед економічною дипломатією у сфері зовнішньоекономічної діяльності України, до найважливіших і першочергових можна віднести:

- урізноманітнення форм і напрямів участі України в сучасному міжнародному поділі праці;
- зміцнення позицій вітчизняних виробників на динамічних і найбільш перспективних сегментах світового ринку товарів, послуг, капіталу та робочої сили шляхом дипломатичної підтримки та сприяння;

- забезпечення за допомогою економічної дипломатії ефективної геоекономічної та торговельно-політичної позиції України в системі зовнішньоторговельних відносин;

- використання механізмів багатостороннього співробітництва для покращення умов доступу до вітчизняних товарів, послуг, капіталу та робочої сили за допомогою недержавної підтримки у вигляді торгово-промислових палат, які тривалий час виконують представницькі функції.

Одним із ключових напрямів подальшої співпраці між Україною та Австрією є енергетика, зокрема розвиток відновлюваних джерел енергії. Україна має значний потенціал у цій сфері, особливо у виробництві сонячної та вітрової енергії. Австрійські компанії мають великий досвід реалізації подібних проектів і можуть надати істотну допомогу у впровадженні передових технологій і ноу-хау таблиця 2.4.

Таблиця 2.4

Основні проекти співпраці у сфері енергетики

Проект	Опис	Стан реалізації
Розвиток сонячної енергетики в Україні	Спільне будівництво сонячних електростанцій у південних регіонах України	В процесі
Вітрові електростанції в Одеській області	Спільний проєкт з будівництва вітрових електростанцій	Планується
Програма енергоефективності для промислових підприємств	Впровадження енергоефективних технологій на українських промислових підприємствах за участі австрійських компаній	Реалізується

Джерело: складено автором за матеріалами [23; 24;27]

Співробітництво у сфері енергоефективності та відновлюваних джерел енергії може включати спільні інвестиційні проекти, обмін технологіями та досвідом, а також участь у міжнародних програмах та ініціативах. Це

сприятиме не лише економічному зростанню обох країн, а й зміцненню їх енергетичної безпеки та зменшенню залежності від традиційних джерел енергії [23; 28].

Обсяги торгівлі між Україною та Австрією мають позитивну динаміку. Основними товарами, які експортуються з України до Республіки Австрія є: метали, деревина, сільськогосподарська продукція та текстиль. Австрія експортує в Україну машини, обладнання, хімічну продукцію та продукти харчування. З точки зору торгових відносин, є перспективи подальшої диверсифікації та зростання обсягів торгівлі.

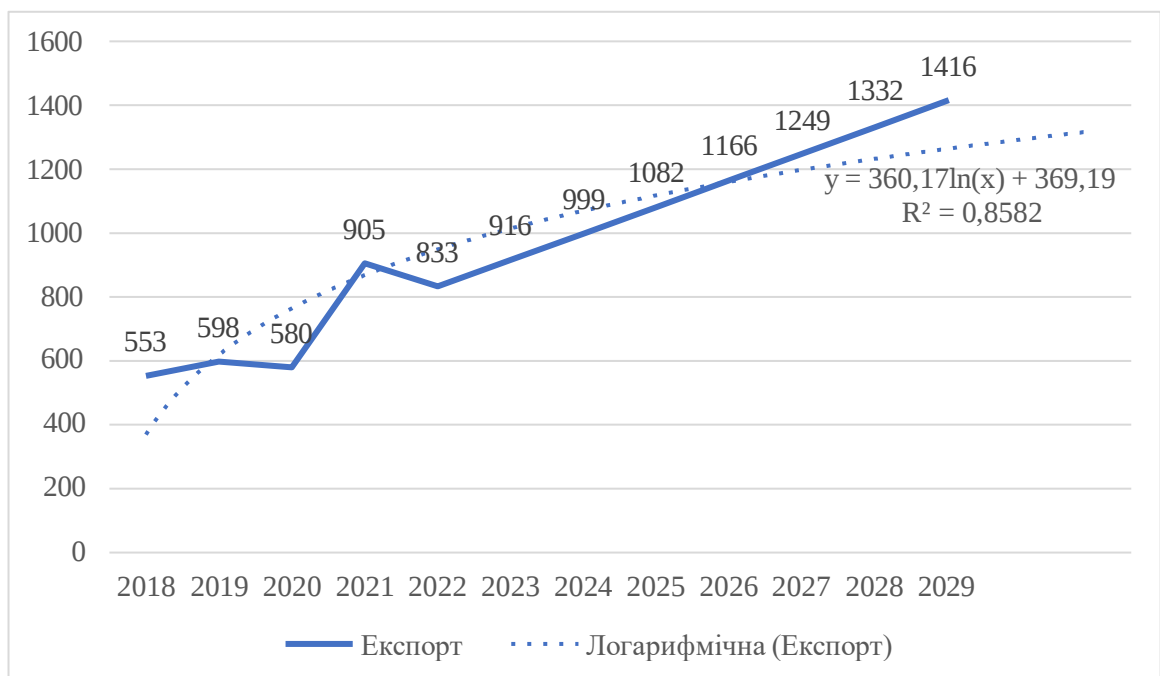

Рис. 2.3 Прогноз експорту товарів України до Австрії з 2022 по 2029 роки (млн. дол. США)

Джерело: складено автором за матеріалами [10,16]

Згідно з рисунком 2.3, можна зазначити про позитивні перспективи експорту з України до Австрії, незважаючи на виклики, які пов'язані з війною. Відновлення та подальше зростання експорту свідчить про стабільність та адаптивність української економіки.

Після значного зростання експорту з 553 млн дол. США у 2018 році до 905 млн дол. США у 2021 році відбулося невелике зниження до 833 млн дол.

США у 2022 році. Це можна пояснити впливом військових дій. Однак, прогноз на найближчі роки вказує на постійне зростання - в 2029 році досягне 1416 млн дол. США.

Це свідчить про те, що під час війни Україна вживає заходів задля підтримки та розвитку своєї економіки, знаходить нові експортні можливості, ефективно використовує міжнародну підтримку. Також до важливих чинників відносяться зусилля реформування та модернізації економіки, які сприяють підвищенню її конкурентоспроможності на міжнародному ринку.

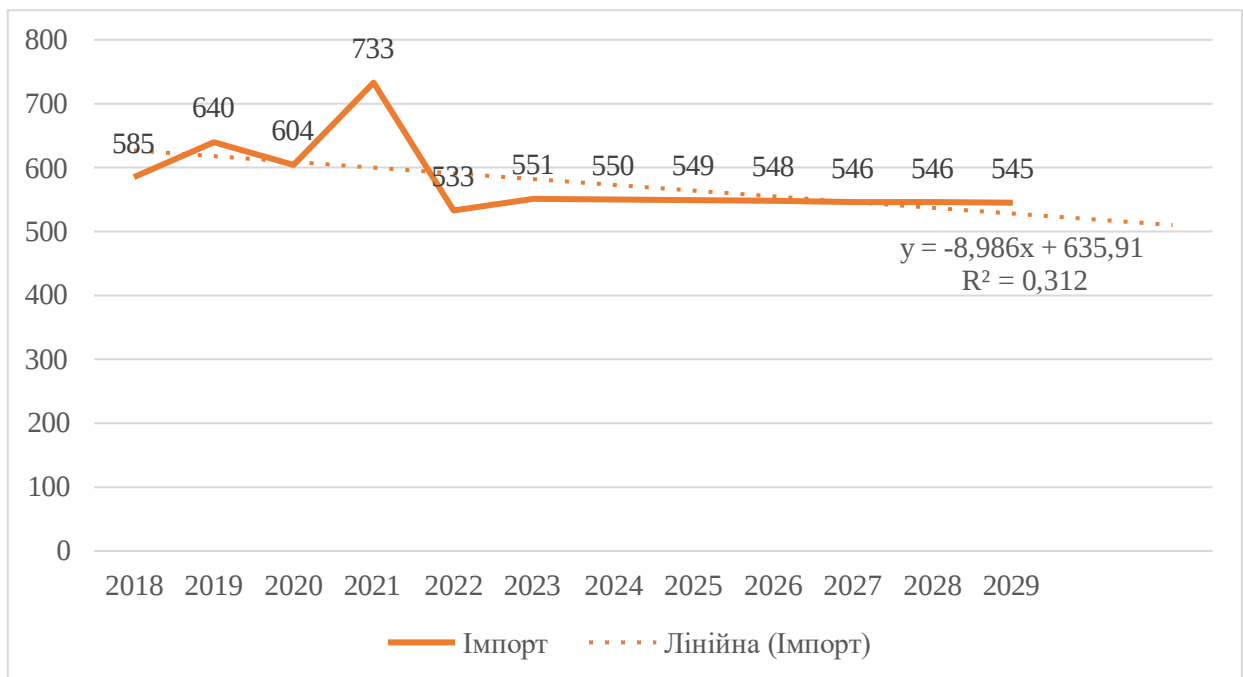

Рис. 2.4 Прогноз експорту товарів України до Австрії з 2022 по 2029 роки (млн. дол. США)

Джерело: складено автором за матеріалами [10,16]

На рисунку 2.4 досліджено прогноз імпорту України з Австрії з 2022 по 2029 роки в мільйонах доларів США. Історичні дані показують змінність обсягів імпорту: від 585 млн дол. США у 2018 році до піку в 733 млн дол. США у 2021 році, з подальшим зниженням до 539 млн дол. США у 2022 році. Прогноз демонструє стабільні показники імпорту: від 551 млн дол. США у 2023 році до 545 млн дол. США у 2029 році.

Прогноз експорту України до Австрії демонструє стабільне зростання, що є позитивним сигналом для обох країн. Проте існують певні ризики, які

можуть вплинути на реалізацію цього прогнозу. Перш за все, економічна нестабільність у світі, викликана факторами, такими як глобальні рецесії чи кризи, може знизити попит на українську продукцію в Австрії. Політичні ризики, включаючи зміни у зовнішньоторговельній політиці або введення нових санкцій, також можуть вплинути на експорт. Внутрішні економічні виклики, такі як інфляція, нестабільність національної валюти або проблеми в логістиці, можуть ускладнити доступ українських товарів на австрійський ринок. Крім того, війна в Україні значно впливає на економіку, створюючи непередбачувані ризики для виробництва та транспортування товарів.

З іншого боку, прогноз імпорту з Австрії до України вказує на деяке зниження і стабілізацію обсягів імпорту. Це може свідчити про певні ризики, пов'язані з попитом на австрійські товари в Україні. Економічні труднощі в Україні, такі як спад виробництва, зниження купівельної спроможності населення та бізнесу, можуть зменшити потребу в імпорті. Крім того, політичні ризики, включаючи зміни в торговельній політиці та можливі введення торгових бар'єрів, можуть ускладнити доступ австрійських товарів на український ринок. Війна в Україні створює додаткові труднощі, впливаючи на інфраструктуру, логістику та загальну економічну стабільність. Валютні ризики також є значущими, адже коливання валютних курсів можуть впливати на ціну імпортованих товарів, роблячи їх менш доступними для українських споживачів.

Торговельно-економічне співробітництво між Україною та Австрійською Республікою має чудові перспективи. Австрійські бізнесмени проявляють активність щодо України з моменту проголошення нашої країни незалежності. Процес відмови України від ядерної зброї став символічно дружнім процесом, це був крок, після якого почалися масштабні австрійські інвестиції в українську економіку. Проте в наш час успішному процвітанню України заважає громіздкий бюрократичний апарат і недосконале економічне законодавство. Вони потребують термінового реформування. Попри всі біди, Україна зацікавлена в подальшому розвитку торгівлі та економіки відносин з

Австрією та створення сприятливого бізнес-середовища для іноземних інвесторів [5].

Фінансове співробітництво між Україною та Австрією має багатий історичний і економічний контекст, який формує фундамент для майбутнього розвитку. Ці дві країни підтримують активні економічні зв'язки, що включають інвестиції, торгівлю та фінансову співпрацю. Враховуючи сучасні глобальні тенденції та специфіку двосторонніх відносин, можна зробити кілька прогнозів щодо майбутнього фінансового співробітництва між Україною та Австрією [5].

Одним із ключових аспектів фінансового співробітництва є інвестиції. Австрійські компанії вже займають значну позицію на українському ринку, особливо в секторах банківської справи, енергетики та виробництва. Враховуючи зусилля українського уряду щодо покращення інвестиційного клімату, такі як проведення антикорупційних реформ, дерегуляція та покращення правової системи, можна очікувати збільшення австрійських інвестицій в Україну [5; 23; 24; 45].

Австрійські банки, такі як Raiffeisen Bank International та Erste Group, вже давно працюють в Україні, забезпечуючи фінансові послуги та підтримку бізнесу. З огляду на стабілізацію економічної ситуації в Україні, можна прогнозувати розширення банківських послуг, включаючи кредитування малого та середнього бізнесу, що є критичним для економічного зростання країни.

Висновки до другого розділу

1. Основою забезпечення стабільності та розвитку країн є економічні та дипломатичні інституції. Україна та Австрійська Республіка мають схожі інституційні структури, але відмінності у їх функціональності та ефективності значною мірою залежать від політичних, економічних та соціальних умов, які впливають на їх функціонування. Республіка Австрія – це розвинена

європейська країна зі стабільною економікою та розвинутими інституціями. Вони надають змогу ефективно проводити економічну політику та підтримувати високий рівень міжнародного співробітництва, бо економічна та інституційна стабільність на пряму створюють сприятливі умови для бізнесу та іноземних інвестицій. Дипломатичні установи України активно співпрацюють з міжнародними організаціями та різними державами з метою підтримання міжнародної безпеки та розвитку економічних відносин. Україна стикається з численними викликами та потребує реформування та зміцнення своїх інституцій для підвищення їх ефективності. Політична нестабільність перешкоджають економічному розвитку та міжнародній співпраці. Однак Україна активно реформує свої інституції, особливо у сфері боротьби з корупцією та політичної стабільності [49]. Україна та Республіка Австрія мають потенціал для поглиблення співпраці в різних сферах: економіка, торгівля, культура та освіта. Працюючи разом для обміну досвідом, обидві країни взаємовигідно сприяють покращенню розвитку своїх відповідних регіонів. Важливого значення набуває розвиток діалогу між економічними та дипломатичними органами двох країн, удосконалення правових та інституційних механізмів співпраці.

2. Поточний стан економічної співпраці між Україною та Австрією є показником високого рівня взаємної зацікавленості обох країн у поглибленні торговельних відносин. За останні роки спостерігається зростання товарообігу, що свідчить про успішну економічну інтеграцію. Австрія виступає як один із ключових партнерів України в Європейському Союзі, сприяючи розширенню українського експорту на європейські ринки та інтеграції українських підприємств до європейської економічної системи. Значний обсяг австрійських інвестицій в Україну охоплює різні сектори економіки, включаючи промисловість, сільське господарство, банківську сферу та інфраструктуру. Це свідчить про довіру австрійських інвесторів до українського ринку та їхню готовність вкладати кошти в його розвиток. Однак для подальшого розвитку інвестиційного співробітництва необхідно

вдосконалювати правову базу, зменшувати бюрократичні бар'єри та забезпечувати правову захищеність інвесторів.

3. Попри позитивні тенденції, існують певні виклики, які стримують розвиток економічних відносин. Серед них виділяються недосконалість законодавчої бази, корупція та економічна нестабільність в Україні. Для подолання цих проблем необхідні системні реформи, спрямовані на покращення інвестиційного клімату та забезпечення правової захищеності інвесторів. Важливо також зміцнювати інституційні механізми та забезпечувати прозорість у прийнятті рішень. Перспективи розвитку економіко-дипломатичних відносин між Україною та Австрією є широкими та обіцяючими. Подальше зміцнення співпраці можливе у таких галузях, як зелена енергетика, інноваційні технології, транспортна інфраструктура та туризм. Розширення культурного обміну та співпраці в галузі освіти також сприятиме поглибленню взаєморозуміння та дружніх відносин між народами обох країн. Використання нових технологій та інновацій може стати ключовим фактором успіху у подальшому розвитку економічних зв'язків.

Висновки

1. Визначено ключову роль міжнародних економічних відносин у глобальній економіці, тому що вони забезпечують взаємодію між країнами та сприяють економічному зростанню і розвитку. Міжнародні економічні відносини включають торгівлю товарами та послугами, інвестиції, фінансові операції, що є основними елементами світової економіки. Вони допомагають державам взаємодіяти на глобальному ринку, адаптуватися до змін та просувати свої національні інтереси. Встановлено важливість дипломатичних відносин для стабільності та розвитку міжнародної співпраці, оскільки вони сприяють врегулюванню конфліктів і забезпечують політичну стабільність. Дипломатія є основним механізмом для вирішення міжнародних конфліктів, налагодження політичного діалогу та співпраці у різних сферах. Вона допомагає підтримувати міжнародний правопорядок і створює сприятливі умови для економічної взаємодії.

2. Визначено, що економічна дипломатія є важливим інструментом підтримки і просування національних економічних інтересів на міжнародному рівні, оскільки вона забезпечує захист національного бізнесу та сприяє створенню оптимальних умов для внутрішньої економіки у глобальному контексті.

Економічна дипломатія включає в себе скоординовану роботу державних структур разом з комерційними підприємствами та фінансово-економічними інституціями різних рівнів. Вона сприяє укладанню вигідних міжнародних угод, позиціонуванню країни як надійного партнера та захисту економічних інтересів на світовій арені. становлено, що економічна дипломатія сприяє зростанню чисельності економічних учасників та угод, підвищенню рівня конкуренції, збільшенню обороту товарів та обсягів міжнародних фінансових операцій, оскільки вона активно залучає іноземні інвестиції та сприяє економічній інтеграції, відкриває шлях для прямих іноземних інвестицій, що є

ключовим фактором економічного зростання і розвитку країни. Це, в свою чергу, сприяє створенню нових робочих місць, зростанню ВВП та покращенню технологічного рівня національної економіки.

3. Визначено, що методика дослідження економічної дипломатії є важливим інструментом для аналізу та оцінки ефективності міжнародних економічних відносин, оскільки вона включає як кількісні, так і якісні підходи.

Кількісний аналіз дозволяє оцінити вплив економічної дипломатії на показники двосторонньої торгівлі та інвестицій, а якісний аналіз зосереджується на вивченні дипломатичних документів та комунікацій для розуміння їх змісту та контексту.

Підтверджено, що використання системного підходу у дослідженні економічної дипломатії забезпечує глибоке розуміння взаємозв'язків між різними аспектами економічної дипломатії та національним економічним розвитком, оскільки він розглядає ці елементи у тісному зв'язку.

Це дозволяє виявити причинно-наслідкові зв'язки та розробити ефективні стратегії для покращення міжнародних економічних відносин

4. Визначено, що економічні та дипломатичні інституції України та Австрії мають різні рівні розвитку та ефективності, що залежить від політичних, економічних та соціальних умов, в яких вони функціонують.

Австрія, як розвинена європейська країна зі стабільною економікою та розвиненими інституціями, демонструє високу ефективність у проведенні економічної політики та підтримці міжнародного співробітництва. Водночас Україна, попри значний потенціал, стикається з викликами, пов'язаними з бюрократією та недосконалим економічним законодавством. успішний розвиток економіко-дипломатичних відносин між Україною та Австрією значною мірою залежить від інвестиційного клімату та створення сприятливих умов для бізнесу, що вимагає реформування внутрішніх інституцій та політики. З моменту здобуття незалежності, Україна отримала значні

австрійські інвестиції, що підкреслює важливість стабільного та передбачуваного інституційного середовища для залучення іноземного капіталу. Незважаючи на труднощі, Україна прагне поліпшити свій інвестиційний клімат для сприяння подальшому економічному зростанню.

З'ясовано, що для подальшого розвитку економіко-дипломатичних відносин необхідне посилення інституційної співпраці та обмін досвідом між Україною та Австрією, що сприятиме підвищенню ефективності економічної політики та забезпеченню стабільності міжнародних відносин.

5. Визначено, що сучасний стан економіко-дипломатичних відносин між Україною та Австрією характеризується активним розвитком та взаємною зацікавленістю в розширенні співробітництва.

На основі аналізу актуальних даних, співпраця між Україною та Австрією продовжує зростати, зокрема у сфері торгівлі, інвестицій та культурних обмінів. Австрійські інвестиції в Україну сприяють створенню нових робочих місць та модернізації різних секторів економіки, що підвищує конкурентоспроможність країни на міжнародному ринку.

Доведено, що культурна та наукова співпраця між Україною та Австрією також сприяє зміцненню економіко-дипломатичних зв'язків, оскільки вона створює основу для довгострокового партнерства та взаємної довіри.

Спільні наукові дослідження, освітні програми та культурні обміни дозволяють поглибити розуміння між народами та створюють додаткові канали для комунікації та співпраці. Це не лише сприяє взаєморозумінню, але й формує позитивний імідж обох країн на міжнародній арені.

6. Визначено, що енергетичний сектор є одним з ключових напрямків для подальшого розвитку економічного співробітництва між Україною та Австрією. На підставі наявних ресурсів і технологій обох країн, можливе створення спільних проектів у галузі відновлюваної енергетики, що сприятиме не лише економічному зростанню, але й екологічній стабільності регіону.

Доведено, що спільні інфраструктурні проекти, такі як модернізація транспортних коридорів та логістичних центрів, матимуть значний вплив на економічне співробітництво. На підставі досвіду Австрії у реалізації інфраструктурних проектів, Україна може залучити австрійські інвестиції та експертні знання для покращення власної інфраструктури, що сприятиме прискоренню економічного розвитку. Таким чином, перспективи розвитку економіко-дипломатичного співробітництва між Україною та Австрією є багатограними та вимагають систематичних зусиль у різних секторах економіки. Енергетика, торгівля, інфраструктура, культура, малий та середній бізнес, інновації, фінансові послуги, правова база, безпека та туризм — це основні напрямки, в яких обидві країни можуть досягти значних успіхів.

Список використаних джерел

1. О. М. Шаров, Економічна дипломатія: основи, проблеми та перспективи: монографія; Національний інститут стратегічних досліджень.
2. Фліссак К.А., Економічна дипломатія. Навч. посіб. – Тернопіль: «Новий колір», 2013.
3. Нижник В.М. Економічна дипломатія та економічна безпека України: навчальний посібник / Хмельницький національний університет. – 2007.
4. Світове інтегроване рішення для торгівлі.//World Integrated Trade Solution. [Електронний ресурс].URL: <https://wits.worldbank.org/CountryProfile/en/Country/UKR/Year/2021>
5. Торговельно-економічне та інвестиційне співробітництво України з Республікою Австрія.// Trade, economic and investment cooperation of Ukraine with the Republic of Austria. [Електронний ресурс].URL: <https://austria.mfa.gov.ua>
6. Обсерваторія економічної складності.// The Observatory of Economic Complexity.[Електронний ресурс].URL: <https://oec.world/en/profile/bilateral-country/ukr/partner/aut?depthSelector=HS2Depth>
7. Trading Economics.[Електронний ресурс].URL: <https://tradingeconomics.com/ukraine/exports/austria>
8. Потіха А. Візит Президента Австрії в Україну та перспективи українсько-австрійського співробітництва.// Україна: події, факти, коментарі. 2018. № 6. С. 3–10. [Електронний ресурс].URL: <http://nbuviap.gov.ua/images/ukraine/2018/ukr6.pdf>.
9. Geschäftsbericht 2015. [Електронний ресурс].URL: http://investor.rbinternational.com/fileadmin/ir/2015_FY/2016-03-16_2015_Geschaeftsbericht_RBI.pdf
10. Політичні відносини України та Австрії.// Political relations between Ukraine and Austria. [Електронний ресурс].URL:

<https://austria.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/127-politichni-vidnosini-mizh-ukrajinoju-ta-avstrijeju>

11. Державна служба статистики. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

12. Гайда Д. (2015). «Австрія: слабка ланка Європи чи історичний союзник України?» Європейська правда [Електронний ресурс]. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2016/05/6/7048512/>

13. В. М. Барановська «Роль економічної дипломатії у зовнішньоекономічній діяльності країни». [Електронний ресурс]. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/2_2012/7.pdf

14. Іванова В. М. «Економічна дипломатія як механізм забезпечення зовнішньоекономічної безпеки України» [Електронний ресурс]. URL: <https://maup.com.ua/assets/files/expert/22/10.pdf>

15. Вікторія Верхогляд, «Українсько-австрійські політичні відносини на вищому рівні: через минуле до майбутнього» [Електронний ресурс]. URL: <http://ethnic.history.univ.kiev.ua/data/2001/12/articles/21.pdf>

16. Б. В. Сулим, «Актуальні проблеми міжнародних відносин та безпеки» [Електронний ресурс]. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/63a580db-0da1-447b-b71a-8450b79f513b/content>

17. О. Є. Шайда, «Дипломатичний інструментарій розвитку українсько-австрійських відносин» [Електронний ресурс]. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/7_2012/5.pdf

18. В. В. Кравченко, «Розвиток економічних відносин між Україною та Австрією» [Електронний ресурс]. URL: <https://dspace.krok.edu.ua/handle/123456789/24034>

19. І. О. Мазур, «Дипломатичні відносини між Україною та Австрією: політичні та економічні аспекти» [Електронний ресурс]. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/18052>

20. Н. В. Лазаренко, «Австрія як економічний партнер України: стан та перспективи» [Електронний ресурс]. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/10923>
21. О. М. Коляденко, Економічне співробітництво між Україною та Австрією: проблеми та перспективи [Електронний ресурс]. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/34910>
22. А. І. Зленко, «Українсько-австрійські відносини: історичний і сучасний контекст» [Електронний ресурс]. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/15215>
23. І. М. Гнатенко, «Україна та Австрія: співпраця у сфері енергетики» [Електронний ресурс]. URL: <https://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/4721/1/Hnatenko.pdf>
24. А. Б. Чубар, «Вплив австрійських інвестицій на економіку України» [Електронний ресурс]. URL: <https://dspace.knu.ua/handle/123456789/78945>
25. Д. С. Гриценко, «Торгово-економічні відносини між Україною та Австрією» [Електронний ресурс]. URL: https://www.economy.in.ua/pdf/8_2020/10.pdf
26. В. М. Огризко, «Україна та Австрія: шлях до стратегічного партнерства» [Електронний ресурс]. URL: <https://dspace.nau.edu.ua/jspui/handle/NAU/25815>
27. Савченко, М. І. "Австрійські інвестиції в економіку України: аналіз та перспективи". Журнал "Інвестиції: практика та досвід", 2020, № 3, с. 39-47. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.investmentjournal.ua/articles/2020-03-savchenko.pdf>
28. Романенко, Т. В. Вплив дипломатичних відносин з Австрією на економічний розвиток України. Журнал "Міжнародна економіка", 2019, [Електронний ресурс]. URL: <https://intereconomicsjournal.org.ua/2019-06-romanenko.pdf>

29. Шевченко, О. В. "Дипломатія та міжнародні відносини: приклад України та Австрії". Видавництво "Інтермедіа", 2020.
30. Фрітш Стефан. "Зовнішня політика Австрії щодо України: Балансування євроінтеграції та двосторонніх інтересів." Журнал сучасних європейських досліджень, 2020, том 28, № 1, с. 61-77. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.tandfonline.com/loi/cjea20>
31. Хубер, Петер. "Економічні відносини між Австрією та Україною: Динаміка торгівлі та інвестицій." Журнал міжнародної економіки, 2019, том 12, № 3, с. 214-230. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.journals.elsevier.com/journal-of-international-economics>
32. Гстьоль Зіглінд. "Роль Австрії в процесі євроінтеграції України." Європейський огляд зовнішніх справ, 2020, том 25, № 2, с. 95-110. [Електронний ресурс]. URL: <https://kluwerlawonline.com/journal/European+Foreign+Affairs+Review/25.2>
33. Швейкерт, Райнер. Інвестиційний клімат в Україні та роль австрійських фірм. Східноєвропейська економіка, 2021, том 59, № 4, с. 287-306.
34. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. [Електронний ресурс]. URL: <http://ukrexport.gov.ua/ukr/>
35. Імперативи розвитку міжнародних економічних відносин в умовах глобальних викликів : колективна монографія / кол. авт. ; за ред. О. А. Довгаль. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. – 528 с.
36. Вергун В.А. Економічна дипломатія як складова механізму управління зовнішньоекономічною діяльністю
37. Фліссак К.А. Економічна дипломатія у системі забезпечення національних інтересів України – Тернопіль: Новий колір, 2016 – 812 с.
38. Панов А.В. «Закордонні дипломатичні установи України: система, функції, види». [Електронний ресурс]. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/17396/1/>

39. Омельченко А.В., Адміністративно-правові засади діяльності закордонних дипломатичних представництв у сфері міжнародного економічного співробітництва. [Електронний ресурс]. URL: http://www.lsej.org.ua/12_2021/72.pdf

40. Конспект лекцій з дисципліни «Дипломатична та консульська служба» для студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» / Укл.: Латишева В. В., Чістякова І. М., Бабіна В. О. Одеса: ОНПУ, 2020. 76 с.

41. Копійка, М. Особливості формування іміджу України в міжнародному інформаційному просторі. / М. Копійка. // 2017. Гілея: історичні науки, філософські науки, політичні науки. Вип. 124 (№9), С. 266–269.

42. Шуміленко А. П, Сучасна міжнародно-правова практика здійснення функцій дипломатичних представництв / А. П. Шуміленко // Публічне право. 2013. № 3. С. 119–126.

43. Рівенхілл Джон, Вілкокс Філіп. Міжнародна політична економія: державно-ринкові відносини в у мінливому глобальному порядку .//International Political Economy: State-Market Relations in a Changing Global Order. – Нью-Йорк: Oxford University Press, 2009. – 592 с.

44. Міністерство Енергетики України, «Європейська інтеграція». [Електронний ресурс]. URL: <https://mev.gov.ua/storinka/yevropeyska-intehratsiya>

45. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. «Цілі, принципи та сфери співробітництва у сфері енергетики». [Електронний ресурс]. URL: http://www.ier.com.ua/ua/Ukraine_EU_project/materials/AA_title_5/energy/goals_energy

46. Резников В.В., Деменков К.М. Інтеграційний вибір України: економічні наслідки та пріоритети // Актуальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин: Матеріали VIII науково-

практичної конференції молодих вчених. – Х.: ХНУ ім.В.Н. Каразіна. - 2013. – с.200-204

47. А. П. Голіков, О. А. Довгаль, С. В. Беренда, Н. І. Гончаренко, Л. І. Григорова-Беренда, О. В. Журавльов, І. Ю. Матюшенко, Н. В. Непрядкіна, В. В. Рєзніков, В. І. Сідоров, О. В. Ханова, О. Є. Юрченко, С. О. Юрченко., Міжнародні економічні відносини: підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014.– 602 с

48. V. Ryznikov, Theoretical aspects of diplomacy, its role in international economic relations // Теоретичні аспекти дипломатії, її роль у міжнародних економічних відносинах. [Електронний ресурс]. URL: https://www.researchgate.net/publication/328858148_Theoretical_aspects_of_diplomacy_its_role_in_international_economic_relations

49. Рєзніков В. В., Напрями удосконалення механізмів формування та реалізації державної політики у сфері європейської інтеграції України. [Електронний ресурс]. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=fKxbdcAAAAAJ&cstart=20&pagesize=80&citation_for_view=fKxbdcAAAAAJ:UHK10RUVsp4C

50. Структура Міністерства закордонних справ України. [Електронний ресурс]. URL: <https://mfa.gov.ua/pro-ministerstvo/struktura>

51. Алла Желєзко, Комплементарний підхід у дослідженнях теорії та історії міжнародних відносин на метاپарадигмальному рівні. [Електронний ресурс]. URL: <https://kelmczasopisma.com/ua/viewpdf/7981>

52. Дарія Берницька, Стратегічний аналіз зовнішнього середовища підприємства методом PEST. . [Електронний ресурс]. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/37543/1/>

53. Заставний Андрій, Іващук Олег, СУЧАСНІ ТРЕНДИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ УКРАЇНИ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ [Електронний ресурс]. URL: <https://heraldes.khmn.edu.ua/index.php/heraldes/article/view/70/65>

Додатки

Додаток А

Таблиця А.1

Механізми взаємодії економіко-дипломатичних інституції Австрії

Механізм взаємодії	Опис
Координація та обмін інформацією	Інституції регулярно обмінюються інформацією про економічну ситуацію в Україні та Австрії, потенційні ринки, інвестиційні можливості та інші важливі аспекти. Це дозволяє їм координувати свої дії та розробляти спільні стратегії.
Спільні програми та проекти	Інституції реалізують спільні програми та проекти, спрямовані на розвиток торгівлі, інвестицій, туризму, освіти та інших сфер співробітництва. Це дозволяє їм об'єднати ресурси та досягти більшої ефективності.
Організація бізнес-місій, форумів та конференцій	Ці заходи сприяють встановленню прямих контактів між підприємцями та представниками влади обох країн, що полегшує пошук партнерів та укладання угод.
Надання консультацій та підтримки	Надання консультації та підтримку підприємцям, які зацікавлені у виході на ринки України та Австрії. Це включає інформацію про законодавство, податки, митні процедури та інші важливі аспекти ведення бізнесу.
Лобіювання інтересів бізнесу	Wirtschaftskammer Österreich (WKO) активно лобіює інтереси австрійського бізнесу перед урядом та на міжнародному рівні. Це допомагає створювати сприятливі умови для розвитку підприємництва та зовнішньоекономічної діяльності.
Проведення досліджень та аналізу	Австрійський інститут економічних досліджень (WIFO) проводить дослідження з питань міжнародної економіки та економічного розвитку України, що допомагає іншим інституціям приймати обґрунтовані рішення та розробляти ефективні стратегії.

Джерело: складено автором за матеріалами [15; 18; 22]

Додаток Б

Таблиця Б.1

Двосторонні угоди економічного характеру між Україною та Австрією (1993-2009 роки)

Рік	Договір
31 серпня 1993 року	Угода між Україною і Республікою Австрія про двосторонні торговельно-економічні зв'язки
15 червня 1994 року	Угода між Урядом України та Австрійським Федеральним урядом про повітряне сполучення
8 листопада 1996 року	Угода між Україною і Республікою Австрія про сприяння та взаємний захист інвестицій
16 жовтня 1997 року	Конвенція між Урядом України і Урядом Республіки Австрія про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на доходи і майно
17 травня 2000 року	Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Австрія про адміністративну допомогу та співробітництво у митних справах
17 травня 2000 року	Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Австрія про перевезення пасажирів у міжнародному регулярному автомобільному сполученні
13 листопада 1997 року	Угода між Міністерством транспорту України та Федеральним Міністерством науки і транспорту Республіки Австрія про міжнародні перевезення вантажів
24 листопада 1997 року	Меморандум про співробітництво в галузі сільського господарства
24 листопада 1997 року	Меморандум про співробітництво у галузі лісового господарства
15 жовтня 1998 року	Угода про співробітництво між Торгово-промисловою палатою України і Федеральною палатою економіки Австрії
9 листопада 2000 року	Меморандум про взаєморозуміння між Міністерством палива та енергетики України та Федеральним міністерством сільського, лісового, водного господарства та захисту навколишнього середовища
6 червня 2003 року	Угода про науково-технічне співробітництво між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Австрія

Продовження Додатку Б

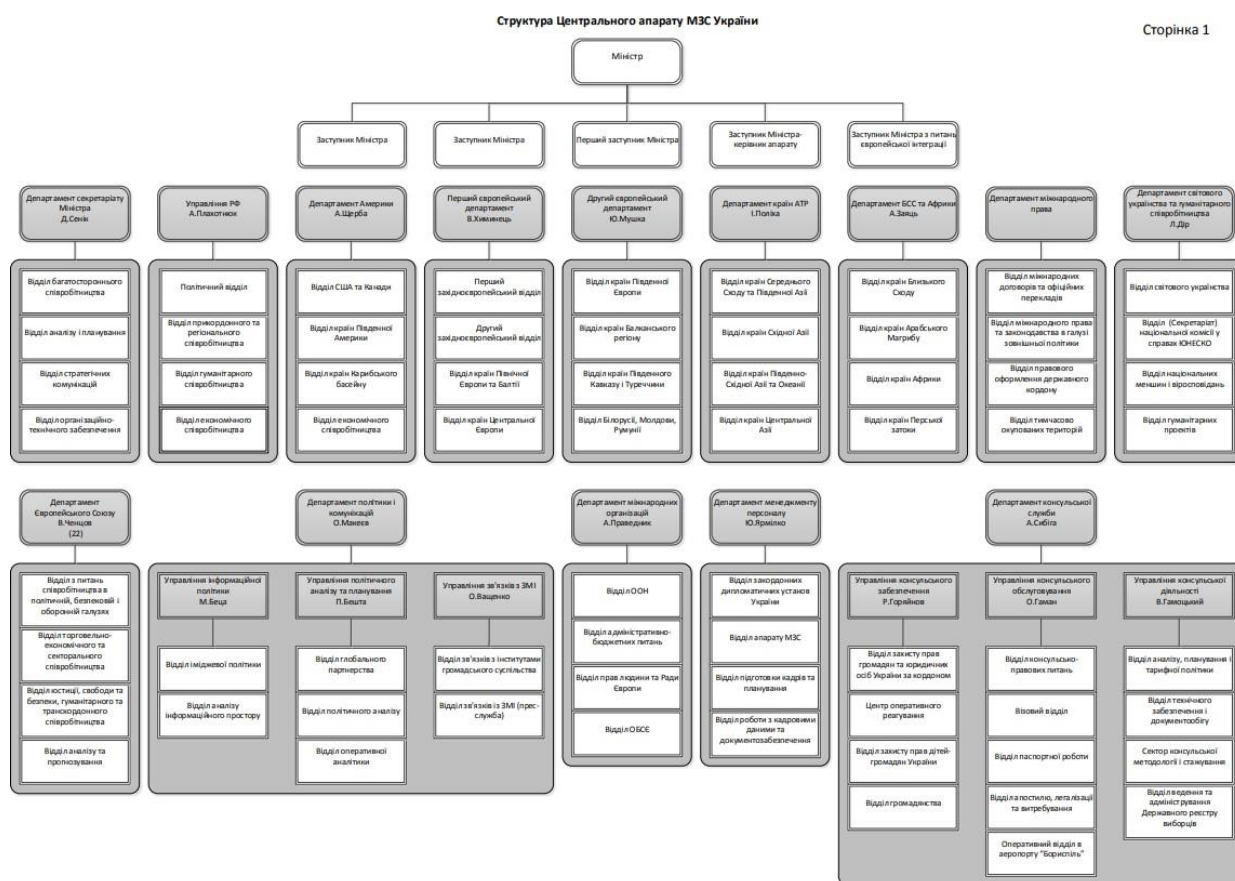
9 листопада 2006 року	Меморандум про співробітництво між УСПП і Федеральною палатою економіки Австрії
15 липня 2008 року	Угода між Міністерством транспорту та зв'язку України та Федеральним міністерством транспорту, інновацій і технологій Республіки Австрія про співробітництво в галузі транспортної інфраструктури та обміну технологіями
22 жовтня 2009 року	Меморандум про співробітництво у сфері конкурентної політики між Антимонопольним комітетом України та Федеральним конкурентним відомством Австрійської Республіки

Джерело: складено автором за матеріалами [34; 17; 10]

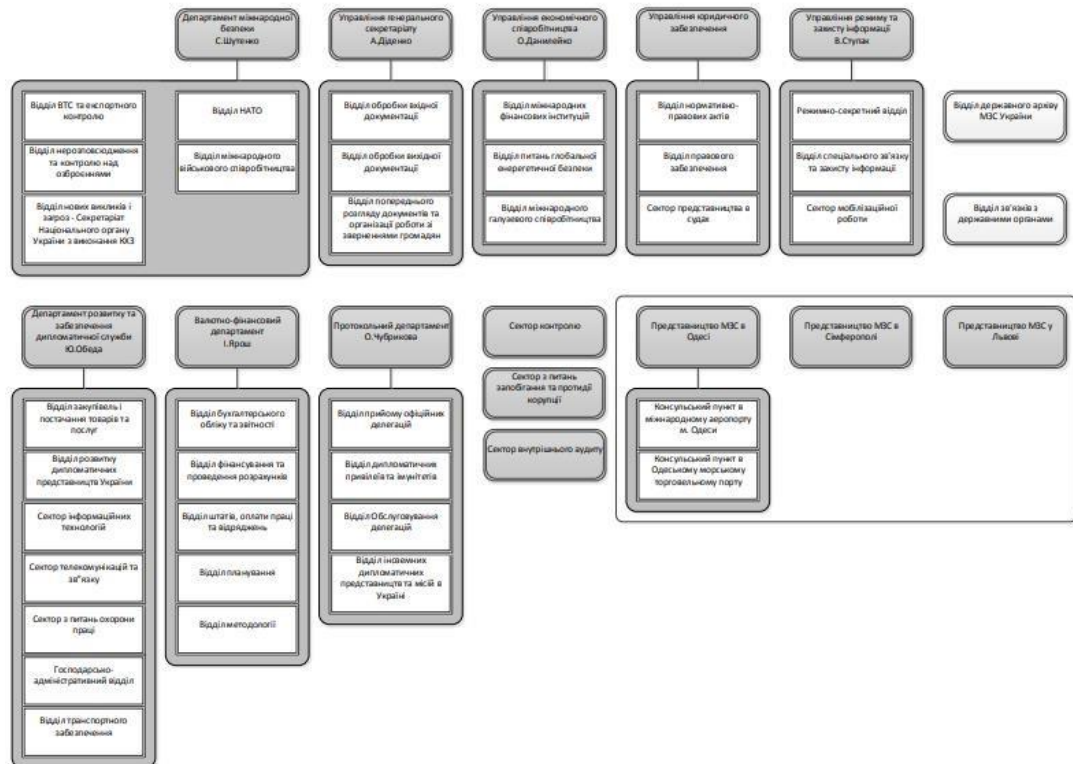
Додаток В

Рис. В.1

Структура Центрального апарату Міністерства Закордонних Справ України

Джерело: за матеріалами [50]

Джерело: за матеріалами [50]

Додаток Г

Таблиця Г.1

Суб'єкти економічної дипломатії

Суб'єкт	Короткий опис діяльності
Держава	Реалізує національні економічні інтереси, веде переговори щодо торговельних угод, захищає права своїх громадян і корпорацій за кордоном, розробляє регулятивну політику.
Міжнародні організації	Формують міжнародні правила і стандарти, забезпечують платформу для співпраці та вирішення конфліктів, надають фінансову і технічну допомогу, сприяють інтеграційним процесам та розвитку міждержавних відносин.
Транснаціональні корпорації	Виконують прямі інвестиції у світову економіку, впливають на локальні економіки через зайнятість та інновації, участь у міжнародній торгівлі, лобіювання своїх інтересів на міжнародній арені.
Неурядові організації	Впливають на політику через аналітичні дослідження та рекомендації, здійснюють нагляд і критику політичних рішень, забезпечують пов'язок між громадянським суспільством і державними органами, сприяють підвищенню обізнаності громадськості.
Міжнародні фінансові установи	Надають фінансування країнам, що розвиваються, визначають умови кредитування, сприяють стабілізації і реформуванню економік, проводять експертні оцінки фінансових ринків.

Джерело: Складено автором за матеріалами [1; 2]

Додаток Г

Таблиця Г .1

Сфери діяльності дипломатичних відносин

Сфера діяльності	Опис	Приклади
Політика	Встановлення і підтримка міждержавних політичних відносин, переговори та дипломатія на вищому рівні	Розробка двосторонніх угод, участь в міжнародних організаціях як ООН
Економіка	Співробітництво в сфері торгівлі, інвестицій, фінансової допомоги	Торгові угоди, економічні саміти, міжнародні розвиткові проекти
Культура	Обмін культурними цінностями, розвиток міжкультурного розуміння	Культурні фестивалі, обміни артистами та науковцями, мовні програми
Безпека	Співробітництво в питаннях оборони та безпеки, контртероризм	Воєнні навчання, угоди про нерозповсюдження зброї, миротворчі операції
Наука та освіта	Сприяння міжнародному науковому обміну, дослідженням, освітнім програмам	Наукові дослідження, спільні освітні програми, стипендії
Гуманітарна допомога	Надання допомоги в разі криз, розвиток міжнародної гуманітарної діяльності	Допомога постраждалим від природних катастроф, біженцям, програми харчування та охорони здоров'я

Джерело: складено автором за матеріалами [10]

Додаток Д

Таблиця Д.1

Відділи та департаменти дипломатичної співпраці МЗС України

Департамент	Відділ
Департамент Америки	- Відділ США та Канади - Відділ країн Латинської Америки - Відділ двостороннього співробітництва
Департамент Європейського Союзу	- Відділ з питань співробітництва у політичній, безпековій та оборонній сферах - Відділ економічного та секторального співробітництва - Відділ торгівельно-економічного співробітництва - Відділ стратегічних комунікацій - Відділ свободи та юстиції, свободи та безпеки, внутрішніх справ та правоохоронної діяльності - Відділ аналізу та прозорості
Перший європейський департамент	- Перший західноєвропейський відділ - Другий західноєвропейський відділ - Відділ країн Південної Європи та Ватикану - Відділ країн Центральної Європи
Департамент Азіатсько-Тихоокеанського регіону (АТР)	- Відділ країн Південного Кавказу і Туреччини - Відділ країн Південно-Східної Азії та Океанії - Відділ країн Східної та Південної Азії
Департамент Близького та Середнього Сходу та Африки	- Відділ країн Африки - Відділ країн Близького Сходу - Відділ країн Середнього Сходу та Північної Африки
Департамент міжнародного права	- Відділ ООН - Відділ адміністративно-бюджетних питань - Відділ прав людини і Ради Європи - Відділ ОБСЄ
Департамент політики і комунікацій	- Управління політичного аналізу та планування - Відділ глобального партнерства - Відділ політичного аналізу - Відділ оперативної аналітики - Управління інформаційної політики - Відділ іміджевої політики - Відділ аналізу інформаційного простору - Управління зв'язків зі ЗМІ - Відділ зв'язків з інститутами громадянського суспільства - Відділ зв'язків зі ЗМІ (прес-служба)

Джерело: складено автором за матеріалами [50]